

LETO XIV Številka 40
Jesenice, 6. oktobra 1972

ŽELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE
— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarja«, združeno podjetje SLOVENSKE ŽELEZARNE Ljubljana — Železarna Jesenice. Telefon int. uredništva 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Obisk guvernerja Narodne banke SRS Sveta Kobala v Železarni

V torek, dne 4. septembra je železarno Jesenice obiskal guverner Narodne banke SRS Sveto Kobal. Pogovor, pri katerem so bili prisotni člani poslovnega odbora ZPSŽ, predstavniki družbenih in političnih organizacij ZPSŽ in finančni strokovnjaki, je tekel o problemih ne-likvidnosti, o uveljavljanju mer za odpravo nelikvidnosti v začetku naslednjega leta in o možnostih pritegnitve tujega kapitala za redno poslovanje in razširjeno reprodukcijo. Zanimivo in s podatki bogato opremljeno diskusijo našega guvernerja, so zlasti finančni strokovnjaki spremljali zelo pozorno in prepričani smo, da nam bodo podatki in nekatere sugestije pri našem nadaljnjem poslovanju v minočem pomagale.

Izpolnjevanje plana remontov v mesecu septembru

V septembrski plan remontov je bilo zajetih 22 večdnevni in 27 enodnevni remontov. Od teh je bilo po planu dokončanih 14 remontov, pet remontov se nadaljuje v mesecu oktobru, tri remonte pa smo odložili. Enodnevni remontov pa je bilo v septembru izvedenih 26.

Kakor vsak mesec, tako smo tudi v septembru tekom meseca opravili dela na začetku meseca nepredvidenih

remontih. V remontni plan je bilo dodatno vnešeno kar osem remontov, od teh so bila dela končana na petih re-

montih, dela na treh remontih pa so programirana še v prvih dneh oktobra. Remonte smo odložili zaradi pomanjkanja delovne sile, tako domačih izvajalcev, kakor pri podjetju Vatrostalna. Vzrok za nadaljevanje nekaterih remontnih del pa je v pomanjkanju rezervnih delov, pomanjkanju vzdrževalcev, kakor tudi morda v netočnem planiranju. Zaradi del na neplaniranih remontih, odlagamo dela na tistih agregatih, katerih obratovanje ni bistveno važno za nemoteno proizvodnjo, ker se daje prednost za proizvodnjo važnim agregatom. Vendar tak način dela negativno vpliva na sam tok remontov in se dela potem, morda tudi neupravičeno, podaljšujejo.

Da bi se takemu načinu dela izognili, moramo v mesečnih programih zajeti čim več remontnih del že v osnovnem programu, tako da bi tekom meseca vnašali samo take remonte, ki zaradi morebitnih večjih okvar na posameznih proizvodnih agregatih mora-

(nadalj. na 2. str.)

Doslej najmanj poškodb

Po podatkih službe za varstvo pri delu je bilo na delovnih mestih poškodovanih 25 naših sodelavcev in izgubljenih 556 delovnih dni. Na poti v službo so bile tri poškodbe in 13 izgubljenih dni.

V talilnici je bilo sedem poškodb 173 dni, v valjarni Bela tri poškodbe 114 dni, v valjarnah na Javorniku ena poškodba 38 dni, v predelovalnih obratih deset poškodb 98 dni, na vzdrževanju tri poškodbe 47 dni in na transportu ena poškodba 86 dni. V energetskih obratih in upravnih službah poškodb niso

imeli. Na poti v službo so imeli eno poškodbo in pet izgubljenih dni v valjarnah na Javorniku, eno poškodbo in štiri dni v predelovalnih obratih ter eno poškodbo in štiri izgubljene dni na vzdrževanju. V ostalih delovnih enotah poškodb na poti v službo niso imeli. Kot nam je povedal varnostni tehnik Božo Pančur, je bilo v septembru najmanj poškodb v enem mesecu odkar imajo evidenco o poškodbah na delovnih mestih in na poti v službo. Zadnje najnižje število poškodb 26 je bilo lani v mesecu maju.

Vodja delovne skupine in njegova vloga informatorja

V zadnji številki našega glasila smo v sestavku Delovna skupina — nova možnost samoupravljanja, opozorili bralce na analizo o delovnih skupinah v Železarni, ki jo je na osnovi anketiranja delovnih skupin v lanskem letu izdelal Raziskovalni center za samoupravljanje pri republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije. Iz te obsežne analize, bodo sodelavci omenjenega centra, ki so sodelovali pri analizi v nekaj nadaljevanjih objavljali krajše sestavke o svojih ugotovitvah.

Kot se posameznik od posameznika razlikuje, tako se tudi delovne skupine. Nekatere delovne skupine odlikuje večja, druge manjša aktivnost, v nekaterih prevladuje interes za razna vprašanja upravljanja in vodenja, v drugih pa zapažamo tak interes le pri posameznih delavcih. Rezultati raziskave so ravno tako pokazali, da v nekaterih skupinah prevladuje izjemno ugodna stališča o razvitosti samoupravljanja, medtem ko so v drugih mnenja ravno nasprotna. Med različnimi dejavniki, ki imajo lahko določen vpliv na oceno o razvitosti samoupravnih odnosov, sta se kot posebno pomembna pokazala zlasti dva: vodja skupine v vlogi informatorja in način vodenja. Najprej bomo prikazali nekaj ugotovitev, ki so v zvezi z informativno vlogo vodje delovne skupine.

Četudi obstajajo v delovni organizaciji različni načini (kanali) obveščanja, je delavčeva socialna in samoupravna aktivnost odvisna v pretežni meri od pogostosti in izčrpnosti informacij, ki jih dobiva prav od svojega neposrednega predpostavljenega, Zakaj? Zato, ker vsebuje tako obveščanje hkrati tudi razlago in je vsakomur lahko podana v razumljivi obliki. Obenem pa izčrpnost in pogostost informiranja prek vodje delovne skupine zrcali njegov demokratičen pristop kar pa vsekakor dviga iniciativnost in samoupravno aktivnost delovcev v skupini. V takega vodjo delavci gojijo lahko edinole zaupanje, s tem pa se ustvarja ugodno socialno in delovno vzdušje. Rezultati raziskave v celoti potrjujejo omenjene trditve, zato želimo naglasiti, da je za uspešnejši nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov še kako pomemben položaj in vloga vodij delovnih skupin.

V veliki večini delovnih skupin sovпада ocena razvitosti samoupravnih odnosov z oceno vodje kot informatorja. Ta povezava je mnogo večja kot povezava z oceno o njegovih strokovnih sposobnostih oziroma s splošno

oceno njegove osebnosti. V delovnih skupinah, kjer izjavljajo delavci, da vedno dobivajo odgovor na zastavljena vprašanja in kjer tudi ne dvomijo v točnost teh obvestil, so njihova mnenja, stališča in ocene o celokupnem sistemu samoupravnih odnosov v podjetju pretežno ugodnejše, verjetno tudi zato, ker temeljijo na točnejših in podrobnejših podatkih.

Delavci so ocenjevali svojo vlogo glede opravljanja te informativne naloge takole:

Delovne skupine, v kateri ocenjujejo informativno vlogo vodje:	% delovnih skupin
— zelo pozitivno	3,5
— pozitivno	33,4
— srednje	35,1
— negativno	21,0
— zelo negativno	7,0

Poenostavljeno lahko rečemo: v 36% delovnih skupin (Nadalj. na 2. str.)

Remont na globinski peči

V teh dneh so pričeli z rednim remontom globinske peči štev. 1 v valjarni bluming. Peč je obratovala od sredine decembra lanskega leta in je bil remont planiran za ta čas. V torek 3. oktobra je posebna grupa valjavcev po pogodbi začela izvajati izkop in računajo, da bo vključeno z odvozom materiala to delo opravljeno v treh dneh. Ko to poročamo, so z deli na peči tudi začeli že sodelavci iz montaže, instalacij, ključavničarji, VEN in RTA. Nekaj težav ima le podjetje Vatrostalna z obzidavo peči zaradi pomanjkanja delavcev. Vsekakor pa računajo, da bo remont opravljen v planiranem času.

Dvoje vedno prisotnih organsko povezanih vprašanj s samoupravljanjem

Vprašanja, ki sta v samoupravnem socializmu, še posebno pa v času uveljavljanja delavskih amandmajev oziroma neposrednega upravljanja delovnih ljudi z rezultati svojega dela trajno prisotni, čeprav še vedno preveč deklarativno, sta prav toliko pomembni kot je pomembna prisotnost delovnih ljudi v samoupravnem procesu. Kajti brez ustrezne in dovoljne informiranosti delavcev in brez trajne organizirane izobraževalne dejavnosti oziroma trajnega usposabljanja delovnega človeka za funkcijo upravljalca, bo uveljavljanje duha in vsebine delavskih amandmajev mnogo daljši proces, kakor če bi te dve aktivnosti rasli v organski povezanosti z uveljavljanjem temeljnih organizacij združenega dela. Razumljivo, da priznavanje tega in to v mnogih sklepih in dokumentih tudi priznavamo, predvsem pred zavestni dejavnik železarne postavlja tudi konkretno nalogo in akcijo od ustreznih služb in strokovnih institucij v železarni in izven železarne.

V našem delovnem kolektivu nam je z uveljavljanjem XV. ustavnega amandmaja, pri čemer smo dosegli zavidljive uspehe, postalo že jasno, da le s permanentnim usposabljanjem samoupravljalcev, predvsem v prvem planu vodij osnovnih samoupravnih celic in njihovim ustreznem informiranju, lahko kakovostno dvignemo neposredno samoupravo. V dosedanjih prizadevanjih nam je tudi znano, kaj bi v pogledu usposabljanja morali narediti oziroma vključiti v izobraževalni program, bolj pa se razhajajo mnenja kaj narediti v pogledu še bolj organizirane informiranosti vodij delovnih skupin, medtem ko je vprašanje usposabljanja in informiranja ostalih članov samoupravnih organov in kolektiva kot celote trenutno manj prisotno, čeprav nič manj aktualno.

Najbrž bi pri teh vprašanjih morali najprej stvari postaviti na pravo mesto, predvsem mislim tu na vprašanje informiranja in informiranosti. Na julijski seji je namreč odbor za tisk in informacije celostno obravnaval vse pismene informacije, ki jih poleg tehnika železar izdajajo razne službe in vodstvo podjetja in je ugotovil, da je tega zelo veliko. Vprašanje je le, koliko te informacije vsebinsko ustrezajo različnim nivojem uporabnikov in koliko se sploh koristijo. V zvezi s tem bi predvsem morali opustiti pavšalno mnenje o nedovoljni informiranosti kolektiva in ga nadomestiti z vprašanji: ustreznosti informacij in toka informacij ter zainteresiranosti oziroma pripravljenosti koriščenja in sprejemanja informacij. Pri tem moramo ponovno poudariti že večkrat izrečeno misel, da je za koriščenje informacij potrebna ustreznost kultura in usposobljenost informirancev oziroma njihova pripravljenost žrtvovati nekaj časa in napora za informiranost. Kajti količina informacij še ni jamstvo za zadostno informiranost. Znači so namreč primeri, ko je bilo o določenem problemu dovolj razumljivih pismenih informacij in pojasnil pa so se kljub temu na sestankih delovnih skupin v zvezi s tem pojavljale nejasnosti in vprašanja, kar le dokazuje, da se premalo koristijo.

Posebno vprašanje v zvezi z informiranostjo kolektiva pa so tako imenovane neposredne informacije, ki so šle s formiranjem delovnih skupin dobile svojo pravo vrednost. Vrednost predvsem v tem, da delovni človek v tej obliki informiranja ni le pasivni sprejemnik informacije, ampak aktivni udeleženec, ker lahko sodeluje z dodatnimi vprašanji in zahteva dodatna pojasnila, kar nedvomno dviga vrednost informacije. Da je potrebno neposrednega informatorja za to usposabljevati, je bilo ob analizi delovanja delovnih skupin dovolj napisanega. Najbrž pa bi morali narediti še korak dalje in pričeti z usposabljanjem tudi drugih nosilcev neposrednih informacij in samoupravno utrditi tok informacij — kdo o čem obvešča — kdaj — v kakšni obliki (ustni ali pismeni) in pot informacije. V tako preciziranem sistemu informiranja bi lahko tudi objektivno ugotovili kdo je kriv za slabo informiranost ali sploh neinformiranost, ne pa pavšalno pripisovati krivdo samo enemu subjektu informiranja. Seveda pa bi v tok neposrednih informacij morali vključevati tudi posredne informacije, predvsem tisk s tem, da opozarjamo že na obstoječe pismene virov, ne pa da jih še enkrat prepisujemo in posredujemo v razpravo. S takim načinom dela bi spodbujali in pospeševali koriščenje obstoječih pismenih informacij ter navajali neposredne informatorje in ostale člane kolektiva na redno spremljanje in uporabo rednih pismenih informacij. Pri razpravah o informiranosti ali neinformiranosti pa bi morali predvsem zasledovati večjo objektivnost in zelo natančno povedati kdaj gre za resnično neinformiranost in kdaj za neuporabo informacijskih možnosti, najsi bo posrednih ali neposrednih.

Pri vseh obravnavanih vprašanjih gre predvsem za to, da začnemo te stvari obravnavati celostno in jih organsko povezovati z uresničevanjem delavskih amandmajev.

Nekdaj zelo neurejena halda postaja vedno bolj urejena tovarna postaja

Izpolnjevanje plana remontov...

(Nadalj. s 1. str.)

jo biti opravljeni. Seveda bo to zahtevalo od vodij vzdrževanja več programiranega dela. V zadnjih mesecih se tudi vse bolj opaža zavlačevanje, kakor tudi odlaganje remontov zaradi pomanjkanja delavcev pri Vatrostalni. Tako smo morali v septembru prestaviti remont globinskih peči v valjarni Bela, čeprav je bil pravočasno planiran. Ravno tako se tudi v martinarni zavlačujejo dela na remontih Simens-Martinovih peči. Da bodo martinarni lahko izpolnjevali svoj mesečni program, bomo morali re-

monte programe bolj točno izpolnjevati in jim s tem zagotoviti nemoteno delo.

Z uvedbo novega sistema nagrajevanja, bo to vprašanje postalo bistvenega pomena. Ne bomo se smeli potem čuditi, če nam bodo proizvajalci postavili zahtevo, da morajo biti agregati v roku popravljeni. V samoupravnih organih že danes postavljajo na svojih sestankih vprašanja, zakaj se posamezni remont tako dolgo vleče. Da bi dosegli čim bolj redno uresničevanje remontnih programov, bomo morali bolj natančneje postavljati obseg

posameznih remontnih del in seveda dobiti zadostno število delavcev za posamezne remonte.

Pri nekaterih remontih se tudi opaža, da pri programiranju remonta, to naredimo samo zato, da opravimo formalnost, ko pa začnemo z remontnimi deli pa vidimo, da smo se pri programiranju uštel. Tako površno programiran remont se podaljša in se potem najde vrsto izgovorov, da bi svojo površnost opravičili. Ne programirajmo samo zaradi programiranja, ampak zato, da bi bil vsak remont v čim krajšem času opravljen in agregat v roku izročen proizvodnji. Menim, da je sedaj v vzdrževanju razmeroma dovolj strokovnega kadra in da remontni programi lahko vsebujejo čim bolj natančen program posameznih del, ki bodo tudi časovno najbolj racionalno razdeljena. Iz dobrih remontnih programov za posamezne agregate bo možno izdelati tudi dober in realen program remontov za vso Železarno.

Stane Torkar

Vodja delovne skupine...

(Nadalj. s 1. strani)

ocenjujejo delavci, da vodja opravlja nalogo obveščanja nadpovprečno dobro, v 28,0 % delovnih skupin pa gre očitno za nezadovolstvo. Čeprav je rezultat ugoden (večje je število delovnih skupin, kjer vodje obveščajo svoje delavce, kakor tistih, kjer jih ne), je vendarle treba poudariti, da bi nas rezultati še ne smeli zadovoljiti.

Vodje delovnih skupin se morajo predvsem zavedati, da je odnos delavca do delovne organizacije v pretežni meri osnovan na njihovih podatkih oziroma stališčih. 28 % delovnih skupin, v katerih delavci z obveščanjem prek vodje niso zadovoljni, oziroma izražajo do njegovih obvestil določeno nezaupanje, je podatek, ki kaže, da bi temu vprašanju morali posvečati še nekoliko več pozornosti zlasti, ker so pokazali rezultati, da je to velikega pomena za razvoj samoupravnih odnosov.

Kako doseči večje zadovoljstvo delavcev z informativno vlogo vodje delovne skupine? Vsekakor je mnogo poti, ki vodijo k istemu cilju. Najprej je to izobraževanje vodij. Nekateri se morda še vedno ne zavedajo dovolj pomembnosti svoje vloge, ne znajo ali pa ne zmorejo tega, kar pričakujejo od njih delavci. Doslej so v železarni Jesenice na tem področju resda že marsikaj storili.

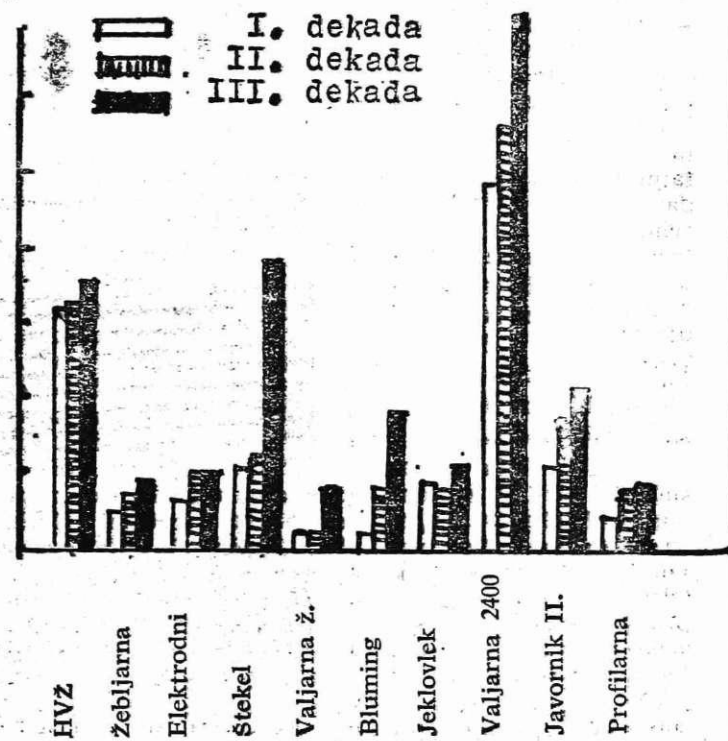
Nato so še razne oblike, ki se v določenih situacijah kažejo kot bolj ali manj prikla-

dne. Na primer sestanek z vodji delovnih skupin na ravni podjetja, čemur naj sledi prenos obvestil do delavcev, ali pa uvedba biltena, na osnovi katerega lahko vodje hitro in zanesljivo obveščajo ostale delavce ipd. Najbrž bi kazalo, da o vsem tem razmislimo in oblikujemo uspešnejši način prenosa informacij s pomočjo vodij delovnih skupin.

Saša Micki

Pregled enakomernosti odprave v septembru

V preteklem mesecu je bila dosežena dobra enakomernost odprave v HVZ, žebljarni, elektrodnem obratu, jeklovleku in v profilarni.

SICOB — razstava sodobne pisarniške opreme in računalniške tehnike

V času od 22. do 25. 9 t. l. sem si ogledal največjo evropsko razstavo sodobne pisarniške opreme in računalniške tehnike v Parizu, na kateri je sodelovalo prek 600 razstavljalcev in ki so svoje izdelke razstavljali na površini 80.000 kvadratnih metrov. Ta površina je bila razdeljena v pet nivojev (pritličje in 4 nadstropja), vsak nivo pa na šest odsekov. Da bi obiskovalci na razstavi našli in videli to, kar si najbolj želijo, je organizator pripravil natančen katalog vseh razstavljalcev in razstavljenih predmetov, ki je služil kot odlična vodič po razstavi.

Za tridnevno razgledovanje razstave sem izdelal program in tako uspel videti v glavnem vse kar me je interesiralo, nikakor pa ne vse zvedeti kar bi hotel.

Prvi dan sem ogledal prvi in drugi nivo razstave. Na prvem nivoju so razstavljali proizvajalci pohištva in ostale pisarniške opreme z vzorci ureditve pisarn, proizvajalci najrazličnejših obrazcev in poslovnih knjig, map, pisalnih strojev in podobno. Razstavljalcev te vrste je bilo največ. Ker me ta oprema ni posebej zanimala, se v podrobnosti nisem spuščal. Splošni vtis je tak, da si vsi proizvajalci, kakor tudi organizatorji oziroma aranžerji prizadevajo pisarniško opremo čim bolj prilagoditi zahtevam po konfortu pri delu, na drugi strani, čeprav manj, pa tudi z zunanjim videzom poudariti moč in pomembnost pisarne oziroma podjetja.

Na drugem nivoju so razstavljali proizvajalci audiovizualnih sredstev, telefonije, razmnoževalnih strojev, tiskalnih strojev, strojev za opremo tiska, diktirnih in telekomunikacijskih strojev. Tudi ta tehnika je zelo napredovala in na razstavi je bilo razstavljenih toliko sredstev, da bi še tako zahteven kupec našel primerno opremo za svoje potrebe. K tej opremi je potrebno podčrtati tri najpomembnejše ugotovitve:

1. Nagel razvoj diktafonije. Oprema pisarn je bila prikazana tako, da si ne moremo predstavljati vodje, pa naj si bo še tako nepomembne pisarne, oziroma referenta, da ne bi uporabljal bodisi te ali one vrste diktafonov, ki izključujejo potrebe po bodisi beleženju razgovora ali diktata, bodisi tretje osebe, to je tajnice. Prenos diktiranih podatkov je zelo različen, pri čemer uporabljajo že redne telekomunikacijske linije ali brezžične zveze. Vsi ti podatki naj bi se zbirali v spremenjenih centrih oziroma dobro organiziranih prepisnih birojih.

2. Druga značilnost je razvoj telekomunikacij, ki ga narekuje sistem teleprocesinga in ki dobiva vse večji pomen v komunikacijah. Prisostvoval sem demonstracijam prenosa podatkov prek teleprocesinga. V razstavnih prostorih posameznih razstavljalcev so bili montirani terminali različnih proizvajalcev, ki so bili povezani z računalniškim centrom v notranjo-

sti in ki so od časa do časa oddajali podatke in sprejemali obdelane podatke oziroma informacije.

3. Tretja značilnost je v izredno razviti tiskarski tehniki, katere glavni poudarek je na pisanju vseh podatkov samo v enem izvodu, pa najsi bo z navadnim pisalnim strojem ali s printerji računalnikov. Z uvedbo najrazličnejših standardov v pisarniško tehniko, se s pomočjo sodobnih razmnoževalnih strojev lahko izognemo predtiskanim obrazcem ter na ta način pocenimo delo administracije.

Po ogledu drugega nivoja se mi vsiljuje zaključek, da smo v našem podjetju v administraciji vse preveč »klasično« opremljeni, kar na prvi pogled daje vtis, da je to mnogo ceneje kot pa druga sodobna oprema. Mogoče je to tudi res, dokler je delovna sila sorazmerno poceni in dokler nas zahteve trga in konkurenčna tekma ne preganja preveč. Kljub temu predlagam, da se tudi v našem podjetju začne nekdo načrtno in poklicno ukvarjati s problemom opreme administracije.

Naslednji dan sem si ogledal tretji nivo razstave, ki je bil zame najbolj interesanten, saj so na tem nivoju razstavljale največje svetov-

ne firme, ki proizvajajo računalnike.

Ker se je v tako kratkem času nemogoče temeljito seznaniti z vsemi proizvodi in proizvajalci, sem večino časa uporabil z ogledom računalnikov največjih firm, in to: IBM

Zastopal jo je IBM Francije, zato je bila vsa literatura in demonstracije za obiskovalce v francoskem jeziku. Od računalniške opreme je bil razstavljen sistem IBM 3 model 6 in IBM 7, torej najmanjši IBM-ov računalnik (IBM 3) in procesni računalnik (IBM 7). Skladno s tema dvema računalnikoma so imeli razstavljene priključne enote in to terminale 3270 — vizuelni terminal; 3735 kot eden od novejših terminalov za oddajanje in sprejemanje podatkov; terminale 2790, ki je predvsem primeren za prenos podatkov iz skladiščenega poslovanja in novejša enota 72 CMC (Card Magnetic Communication). S terminali in sistemom IBM so bili povezani z enim od centrov v notranjosti, zaradi tega smo pri demonstracijah videli samo oddajanje in sprejemanje podatkov. Menim, da sistem IBM 7 lahko zadovolji naše potrebe po kontroli proizvodnih procesov, vendar bo treba še potrebne študije glede vhodno-izhodnih enot, ki so priključene na sistem IBM 7, kakor tudi priključek na centralni sistem, to je sedanji 360/30.

ICL

Ta firma je bila še mnogo bolj skromna v razstavljenih eksponatih, čeprav je to angleška firma. Model serije 1900 je bil v več variantah (Nadalj. na 7. str.)

Del našega centra za obdelavo podatkov

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

Dežurna služba

	Telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 7. oktobra:		
Jože KOSIR, transport	451	84022
NEDELJA, 8. oktobra:		
dipl. inž. Janez KOMEL, žičarna	524	81583
PONEDELJEK, 9. oktobra:		
Zdravko ČRV, valjarna žice	852	760
TOREK, 10. oktobra:		
Anton KOMLJANEC, profilarna	626	871
SREDA, 11. oktobra:		
dipl. inž. Franc VICAR, predelovalni	743	81210
ČETRTEK, 12. oktobra:		
dipl. inž. Stane COP, talilnice	328	76538
PETEK, 13. oktobra:		
dipl. inž. Vitomir GRICAR, plavž	344	81629

Dežurna služba traja od datuma nastopa od 7. ure do naslednjega dne do 7. ure. Kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma kličite glavnega vratarja na telefon 410. Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razpisnih deskah pri vseh vratarjih.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu •

1500 din novatorskih odškodnin

Predsednik komisije za racionalizacije in novatorstvo pri svetu DE dipl. inž. Franc Brelih, je skupaj s šefom DE dipl. inž. Dušanom Sikoškom, obratovodji DE in člani komisije dobro pripravil tretjo sejo komisije na kateri so obravnavali in ocenili oziroma spodbudno nagradili dva v zadnjem času v proizvodnjo uvedena izboljševalna predloga.

Večmesečni zastoj v inovacijski aktivnosti energetikov (zadnja seja komisije je bila 1. februarja), prav gotovo ni opravičljiv. V obratih energije je še veliko nerešenih problemov, ki hrome in zavirajo našo večjo poslovnost in rentabilnost. Potrebno in zaželeno bi bilo, da bi vodstvo DE energije skupaj s člani komisije za racionalizacije in

novatorstvo spodbujalo to aktivnost med vsemi člani delovne enote, ki so že večkrat pokazali svoj delovni in ustvarjalni polet pri odstranjevanju zastarelih in nerentabilnih oblik dela v svojih obratih.

Na zadnji, tretji seji komisije so bili spodbudno nagradjeni trije prizadevni in uspešni avtorji izboljševalnih predlogov št. 2061 in 2066. Člani komisije so na osnovi ocen in priporočil pristojnih poročevalcev, strokovnjakov in izvedencev priznali in odobrili spodbudno odškodnino VI-KOTU SMOLEJU, vodju objektov za razdelitev energije iz obrata PIV, ki je s svojo tehnično izboljšavo »Povezava kisikovih cevovodov med staro in novo kisikarno«, omogočil ceneno in vzporedno obratovanje obeh kisikarn in nemoteno napajanje celotnega omrežja Železarne. Za brezhibno izvedbo povezave omrežja kisika, so člani komisije priznali avtorju enkratno odškodnino v višini 1.000,00 din.

Večkratnima avtorjema JANEZU VILMANU, instrumentalcu iz kisikarne in ANTONU ZUPANCU, delovodju PIV, je bila priznana enkratna odškodnina v višini 500,00 din za uspešno izvedeno tehnično izboljšavo št. 2066: »Automatsko odpiranje lopute na višinskem bazenu in ugraditvijo signalne naprave«. Ta tehnična izboljšava je le začasna in se mora še izpopolniti.

Mladi o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Mladinska
konferenca TK ZMS
železarne Ravne

Organiziranost mladih v ZOZD

II

Z ozirom na to, da se bodo mladi v TOZD srečevali s problemi, ki ne bodo rešljivi samo v okviru TOZD, se jasno kaže nujna potreba po povezovanju aktivov TOZD v okviru ZOZD. To povezovanje mora imeti svoj smoter, predvsem v tem, da se ti problemi rešujejo enotno in da se prezentirajo na pristojna mesta in organe na nivoju celotne ZOZD. Tudi tu se moramo posluževati vseh dosežanj izkušenj in ustreznih oblik delovanja, kot n. pr. problemske konference, interesne konference, proizvodne konference itd. Nosilec takšnega povezovanja je koordinacijsko telo, ki ga predstavlja konferenca celotne delovne organizacije oziroma ZOZD.

Za samostojnost in učinkovitost delovanja je potrebna aktivom v TOZD zagotoviti tudi samostojno razpolaganje z delom finančnih sredstev in drugih materialnih ugodnosti organizacije ZMS v ZOZD vendar le na podlagi izdelanih programov aktivnosti in dejavnosti.

Formiranje organizacije ZMS in področje njenega vsebinskega dela

A) Aktiv ZMS v TOZD

Aktiv v TOZD se morajo formirati predvsem zaradi lažjega in učinkovitejšega delovanja organizacije ZMS v TOZD. Temeljni organ predstavlja oziroma je konferenca aktivna ZMS v TOZD, ki jo praviloma sestavljajo vsi člani.

Aktiv deluje na osnovi lastnega programa dela, ki ga sestavi na podlagi širše raziskave problematike. V največji meri mora zajeti življenjske interese mladih, ki jih zelo lahko spoznamo z izvedbo dobro pripravljene in organizirane ankete. Poleg tega deluje na osnovi smernic konference in predsedstva ZMS celotne združene organizacije združenega dela ter drugih občinskih, republiških in zveznih organov ZM.

Aktiv obravnava specifična vprašanja posamezne TOZD kot tudi ostalo problematiko. Med ta vprašanja sodijo zlasti:

- problematika proizvodnje,
- delitev dohodka in nagajevanje v okviru TOZD,
- analiziranje izpolnjevanja delovnih nalog,
- kadrovska politika in medsebojni odnosi,
- razvijanje samoupravnega mehanizma v TOZD,
- delo organov upravljanja v TOZD,
- vprašanje družbenega standarda,
- vprašanje zabave in športne dejavnosti,
- družbeno-ekonomska in politična problematika v občini, republiki in federaciji,
- vprašanja s področja mednarodnih odnosov in zunanje politike SFRJ,
- vprašanja s področja izobraževanja ter družbenega političnega in strokovnega usposabljanja,
- vprašanja uvajanja in prilagajanja ter pogojev dela,
- vprašanja informiranja.

Vsa ta in še vrsto drugih vprašanj lahko obravnava aktiv na svojih sejah. Delo aktivna vodi odbor ali predsedstvo, katerega izvoli konferenca aktivna na volilni konferenci, ki je vsako leto. Mandatna doba je praviloma dve leti, vsako leto se zamenja praviloma polovica članov, ker se s tem zagotovi kontinuiteta kadrov s tem pa bolj kvalitetno in učinkovito politično delo aktivna ZMS.

Odbor oziroma predsedstvo aktivna ZMS v TOZD sestavljajo predsednik, sekretar, stalni zapisnikar, in ostali člani, katere se voli s tajnim ali javnim glasovanjem.

Predsedstvo koordinira delo aktivna. Skrbi, da je aktiv pravočasno seznanjen z vsemi dogajanjmi v kolektivu, še zlasti pa v TOZD. Prav tako pa tudi skrbi, da se dosledno izrabijo vse organizacijske možnosti, ki bodo mladega človeka polno afirmirale. V ta namen pripravlja sestanke aktivna, določa dnevni red in skrbi, da pride na sestanku volja slehernega mladca skozi konfrontacijo in medsebojno demokratično izmenjavo mnenj do polnega izraza.

Predsednik in sekretar aktivna ZMS v TOZD imata predvsem naslednje naloge:

- sklicujeta in vodita seje aktivna,
- vodita evidenco o udeležbi na seji,
- skrbita za pravilno sprejemanje stališč in sklepov,
- kontrolirata izvajanje sklepov,
- skrbita za ažurno in hitro dostavo zapisnikov s seje aktivna,
- sodelujeta s sekretarjem in predsednikom predsedstva ZMS v TOZD ter ju obveščata o delu aktivna,
- od članov predsedstva ZMS v TOZD zahtevata po potrebi ustrezno pomoč.

O delu aktivna se vodi zapisnik, ki mora poleg podatkov o kraju in času sestanka vsebovati še podatke o navzočnosti, kratek povzetek razprave in sklepe. Delo aktivna praviloma nadzira član predsedstva organizacije ZMS v

ZOZD, ki ga v ta namen zadolži predsedstvo na svoji prvi seji po izvolitvi na volilni konferenci organizacije ZMS v ZOZD.

Družbeni razvoj terja drugačno, bolj samoupravno organiziranost Zveze mladine Slovenije

»Da bo Zveza mladine vse bolj učinkovito sredstvo mladih ljudi za njihov prodor v središče družbenega življenja in odločanja, mora nadaljnji razvoj ZMS doživeti vrsto novih odnosov v organiziranju in delovanju.«

Osnove za nove odnose delovanja ZMS sodijo v pravice te organizacije na 3. konferenco ZKJ in 9. kongres ZMS in ZMJ, te nove odnose terjajo nova načela družbenega delovanja in dogovarjanja, ki jih že uvajamo z realizacijo ustavnih amandmajev, bistvene, lahko rečemo nove revolucionarne spremembe pa bodo prinesle prihodnje ustavne dopolnitve.

V prvi fazi teh odnosov gre za uresničevanje in razvoj osnovnih principov organiziranja in delovanja ZMS, to so samoupravni, interesni in principi idejnih jeder. Nadaljnja demokratizacija ZMS pa je odvisna od demokratizacije delovanja njenih izvršilnih organov. Treba je namreč razbiti prakso ozkega delovanja, dogovarjanja in odločanja v ozkih skupinah, predvsem v predsedstvih, ki imajo nemalokrat premalo stikov z mladino in v svojih odločitvah izražajo le svoje interese, ki pa mnogokrat niso enaki širšim interesom mladih na vseh področjih. Zato je treba z vsemi sredstvi uveljaviti prakso, da bo konferenca mesto dogovarjanja in odločanja o vseh vprašanjih, izvršilni organi za naj bodo le organizatorji in mobilizatorji izvajanja sklepov. Tako praksa zahteva, da razvijemo:

- v aktivih na šolah razredne in šolske konference ZM,
- v aktivih v delovnih organizacijah konference v temeljnih organizacijah združenega dela in v združenih organizacijah združenega dela,
- v aktivih krajevnih skupnosti konference v naseljih, vaseh in v okviru celotne krajevske skupnosti,
- v občini pa poleg redne konference, ki je najvišji organ ZM v občini, razviti še konferenco mladine v delovnih organizacijah, konferenco mladine v šolah, konferenco mladine v krajevni skupnosti in konferenco mladine v specializiranih mladinskih organizacijah.

Pri teh, specializiranih konferencah je možno ustvariti še posebne, interesne skupine, npr.: v gospodarstvu po panogah, v šolah za dijaške domove itd.

Takšno organiziranje bi bilo odločilnega pomena za uveljavljanje mladih iz vseh sredin, reševanje njihovih problemov in zahtev.

Osnovno pravilo dogovarjanja in akcij ZM je samoupravni princip, kar pomeni in zahteva demokratično borbo mnenj in argumentov pred sprejemom sklepov in dogovorov, ko pa so le-ti sprejeti, smo jih dolžni izvajati, pa najsi gre za dogovore v okviru aktivna, občinske konference ali republiške konference.

Programiranje in usklajenost delovanja organov na vseh nivojih zahtevata tudi enotno volilno obdobje, kar zahteva uresničitev dogovora, ki določa, da morajo biti volilne konference v organizacijah ZMS in občinske konference v marcu ali februarju, za republiško konferenco pa v aprilu. S tem bo zagotovljena večja enotnost delovanja in akcije ZMS.

Republiška konferenca bi bila po predlogu komisije za organiziranost sestavljena iz stalnega in nestalnega sestava. Nestalni sestav bi formirali iz delegatov, izvoljenih v občinskih konferencah. Pri tem bo potrebno rešiti vprašanje izvolitve izvršilnih organov, o čemer se bo še potrebno dogovoriti, čeprav nekatere variante že obstajajo. Obstaja tudi predlog, da bi bila republiška konferenca sestavljena iz štirih specializiranih konferenc, ki bi združevale zaposlene v delovnih organizacijah, učence osnovnih, srednjih in poklicnih šol, mlade, ki so organizirani v krajevnih skupnostih in mladinskih klubih ter mlade v specializiranih organizacijah. Po drugi varianti pa bi tem štirih sestavom dodali še petega, ki bi ga sestavljali predstavniki občinskih konferenc ZMS, kar bi zagotavljalo, da ne odstopamo od načela, da je občinska organizacija osnovna enota organiziranja mladih.

Predlog, ki so ga obravnavali na nedavnem posvetu v Ljubljani predsedniki občinskih konferenc ZMS in o katerem bo v kratkem razpravljala tudi republiška konferenca, je brez dvoma revolucionaren. Ponuja pa nekaj variant, odločiti pa se bomo morali le za eno. Zato bodo morali o tem predlogu organiziranosti razpravljati v vseh aktivih in specializiranih organizacijah.

Pri tem pa se moramo zavedati, da kljub revolucionarnosti, ki jo predlog prinaša, samo po sebi ne bo zagotovil ničesar, saj je organiziranost le pogoj za drugačno vsebino delovanja mladih.

milan

V torek, 3. oktobra, so mladi železarji na Ravnah imeli mladinsko volilno konferenco. Konferenca sta se udeležila tudi predstavnik ZMS iz naše železarne medtem, ko predstavnikov iz Štor ni bilo iz opravičenih razlogov. Poleg gostov je konferenci prisostvoval tudi sekretar OK ZMS Ravne Rudi Kreuher.

Na začetku konference je predsednik Miro Kranjc prebral referat o delu ZM v njihovem podjetju, kjer je pohvalno predvsem pa kritično osvetlil dogodke, ki so spremljali delo mladih v železarni Ravne. Po uvodnem referatu smo poslušali poročilo predsednikov komisij ter poročilo blagajnika.

Po uvodnih referatih oziroma poročilih se je razvila polemična razprava o delu mladih v železarni. Kot smo lahko ugotovili je bil v primerjavi s prejšnjimi leti narejen določen napredek, vendar so s stanjem, kakršno je sedaj nezadovoljni in dogovor vseh udeležencev je, da se mora pripraviti konkreten program akcij in zadolžitev v prihodnjem obdobju za večje in bolj ustvarjalno delo. V razpravi je sodeloval tudi sekretar OK ZMS Ravne tov. Kreuher, ki je poudaril nek premik v organizaciji ZM v železarni ter zaželel vsem, da bi začeto delo nadaljevali, še povečali število aktivnih članov tako, da bo resnično železarska madina predstavljala močno organizacijo kar bo v podporo tudi OK ZMS.

Osebo sem se udeležil že več posvetov in sej v železarni Ravne in moram reči, da sem ravno na tej konferenci videl največ mladih, največ novih obrazov, kar mi daje slutiti, da se bo v bodoče tudi mladina na Ravnah organizirala ter začela konkretno izvajati svoj program. Tudi zagotovilo vseh, da jih bodo skušali pridobiti še več za aktivno delo v ZM ter pa dogovor o problemski konferenci koncem novembra zagotavlja, da se bodo kmalu opazili prvi večji premiki pri delu ZM v železarni Ravne.

Zelo sem bil presenečen, ker se kljub vabilu in ustnim obljubam nista udeležila konference sekretar ZK in predsednik sindikata v železarni. Mogoče je tu tudi dokaz za bojazen, ki so jo mladi izrekli na konferenci, da tudi druge družbenopolitične organizacije nimajo pravega poslušalca za delo mladih.

Ljubo Jasnič

Samoupravni organi v preteklem tednu

Seja sveta DE predelovalni obrati

Svet delovne enote predelovalnih obratov je imel 21. septembra redno sejo. Prisotnih je bilo 13 članov sveta DE ter direktor proizvodnje dipl. inž. Avgust Karba.

Pregled sklepov prejšnje seje je članom posredoval šef DE dipl. inž. Vičar, nato pa so sledila poročila predsednikov komisij pri svetu DE. Najbolj obširno poročilo je imel predsednik komisije za proizvodnjo Ivan Sodja, ki je posredoval proizvodno problemaiko za mesec junij, julij in avgust. V njegovem poročilu so navedene tudi težave, ki so jih imeli v posameznih obratih, zaradi pomanjkanja vložka in pomanjkanja delavcev.

V razpravi je sodeloval tudi dipl. inž. Avgust Karba, ki je obrazložil stanje glede vložka za hladno valjarno. Obenem je opozoril, da bo treba v prihodnje v še večji meri izkoristiti notranje rezerve. Opozoril je na to, da bodo morali biti proizvajalci bolj

pazljivi glede strojev, ki jih je treba redno čistiti in mazati. Inž. Karba je dejal, da moramo težave pričakovati tudi v prihodnje obnem pa si prizadevati, da jih bo čim manj in da bo delo čim bolj opravljeno.

V razpravi je bila večkrat omenjena tudi nedavna prekinitev dela v elektrodnom obratu. Ustrezno pojasnilo v zvezi s tem je posredoval obratovodja dipl. inž. Mlakar in povedal, da je vzrok v tem, ker odbor za dohodek in nagrajevanje za mesec julij ni odobril toliko sredstev kot v prejšnjih mesecih. Vendar bi morali biti delavci o tem pravočasno informirani. Nadalje je bilo rečeno, da ne bi smeli vse krivde pripisati samo delovodjem. Tov. Sodja namreč meni, da bi morali tudi člani samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij odigrati svojo vlogo.

Šef DE inž. Vičar je na seji razpravljal o nagrajevanju in poudaril, da s 1. septembrom uvajamo nov sistem, po katerem naj bi vsak dobil plačilo za opravljeno delo. Predsednik sveta DE Rok Globočnik ugotavlja, da so delovna mesta v elektrodnom obratu slabše ocenjena, zato ker jih opravljajo delavke. Vprašuje, če je ta problem še vedno aktualen. Odgovor na vprašanje je posredoval obratovodja inž. Mlakar in povedal, da je bil problem pred leti prisoten, v zadnjem času pa je bilo več popravkov, tako da o tem problemu ne kaže več razpravljati.

Sledila so še poročila ostalih komisij. Svet DE je vzel na znanje poročilo predsednika komisije za kadre, ki je imela redno sejo in posredovala predlog za namestitev dveh dninskih delovodij in sicer Franja Kragolnika v pocinkovalnici ter Vinka Skumavca v hladni valjarni. S predlaganimi kandidatom se je svet DE tudi strinjal. Obširno poročilo je posredoval tudi predsednik komisije za racionalizacije in novatorstvo dipl. inž. Dušan Prešern. Komisija je imela dve seji, predlogih ter njihovih avtorjih, pa smo v Železarni že pisali.

Ob koncu seje je svet DE predelovalnih obratov sprejel pet sklepov. Ob poročilu komisije za proizvodnjo svet DE ugotavlja, da z obstoječimi napravami prokron HVT ni mogoče izdelovati. Obratovodstvu so naročili, naj pripravi vse potrebno za temeljit remont, odnosno predelavo vseh naprav za luženje. Brez žerjavne proge in žerjava kvalitetno delo ni možno. Nadalje meni svet DE, da je treba z ustrežno organizacijo proizvodnje ob pomanjkanju vložka dosegati normalno proizvodnjo. Na znanje so vzeli še poročilo komisije za kadre in medsebojne odnose ter komisije za novatorstvo in racionalizatorstvo. Isto velja tudi za poročilo komisije za nagrajevanje, kjer pa svet DE meni, da so vsi štirje obrati v primerjavi z ostalimi preizkušeni. Svet DE tudi smatra, da so najvišje ocenjena delovna mesta v proizvodnji penizko ocenjena, to je v osmi in deveti kategoriji. Zato je treba najprej ugotoviti, če je ocenitev pravilna ostalo pa prilagoditi.

15. seja odbora za poslovno politiko

Na 15. seji odbora za poslovno politiko, ki jo je predsednik odbora dipl. inž. Vito Gričar sklical v četrtek, 28. septembra 1972 so obravnavali tale vprašanja:

1. Pregledali so sklepe prejšnje seje odbora in v zvezi s tem vzeli na znanje poročilo pomočnika glavnega direktorja ter sklenili, da se povečajo usluge, ki jih nudijo naše delavnice članom kolektiva in upokojujencem za 20% tako ročne kot strojne ure.

2. Obravnavali so analizo finančnega rezultata za julij in avgust in ugotovili, da so ekonomski rezultati teh dveh mesecev, pa tudi vseh prvih osmih mesecev letošnjega leta dokaj ugodni, vendar bo možno šele po 3. kvartalu točno ugotoviti, če je ta povečan efekt že dovolj velik, da bi lahko pokrili vse letošnje obveznosti. Sklenili so, da bo v zadnjem kvartalu treba več pozornosti posvetiti proizvodnji in specifičnim porabam surovin ter energije.

Prav tako bo treba še naprej izvajati sklepe, ki sta jih na skupni seji sprejela odbor za poslovno politiko ter odbor za plan in finance, ko sta obravnavala poslovno poročilo za prvo polletje letošnjega leta, da bi dosegli vsaj takšne rezultate kot v minulih mesecih.

3. Obravnavali so predlog rebalansa finančnega plana za letošnje leto. S predlogom so se strinjali in sklenili, da ga bodo posredovali v potrditev delavskemu svetu Železarni na prvi naslednji seji.

4. Sprejeli so poročilo pomočnika glavnega direktorja o izvajanju akcijskega programa in notranjih zadolžitvah za 3. kvartal in potrdili program za naslednji, zadnji kvartal tega leta. Sklenili so, da bo v zadnjem kvartalu

Rubrika za vas

V tem tednu smo prejeli od grupe sodelavcev ponovno dvojno vprašanje in od pristojnih služb oziroma strokovnjakov tudi dobili ustrezne odgovore, ki bodo zanimivi tudi za vse bralce.

VPRAŠANJE: Zanima nas kaj nameravamo v Železarni s staro pražarno, ali bo ostala kot spomenik preteklosti ali je predvidena za rušenje oziroma za staro železo?

ODGOVOR: Staro pražarno bi sicer lahko že porušili, vendar pa ker so posamezni elementi oziroma naprave še uporabne, pristojna služba išče primerne kupca, v vsakem primeru pa bo pomladi prihodnjega leta porušena.

VPRAŠANJE: V valjarnah Bela se na sestankih delovnih skupin že dalj časa ponavlja zahteva po ureditvi ustreznih sanitarij oziroma postavljajo vprašanja zakaj se z ureditvijo toliko zavlačuje?

ODGOVOR: Za vse večje sanitarne projekte mora dati ustrezno soglasje republiški Zavod za varstvo pri delu in republiška sanitarne inšpekcija. Seveda je to proces, ki traja nekaj časa in tako je bilo tudi v konkretnem primeru, razen tega pa je bilo na predloženi projekt sanitarij na Beli od navedenih organov še nekaj pripomb, ki jih je bilo potrebno v projektu korigirati. Te pripombe so se predvsem nanašale na čistilne naprave za fekalne odpadke. Z zahtevanimi dopolnitvami je bil projekt odobren in že prihodnji teden bodo razgovori s ponudniki za izvajanje del. Seveda je tu še potrebna garancijska izjava banke, ki mora biti predložena k prošnji za gradbeno dovoljenje kar vse skupaj zelo podaljša čas od zamisli oziroma od trenutka, ko smo se v Železarni za to odločili do končne izvedbe. Razumljivo pa to vzbuja pri sodelavcih upravičeno negotovanje, še posebno če ne vedo vseh številnih podrobnosti, ki jih moramo opraviti predno lahko pričnemo z deli.

25. seja odbora za dohodek in nagrajevanje

Predsednik odbora za dohodek in nagrajevanje Ludvik Kežar je sklical 25. sejo odbora v četrtek, 28. septembra 1972 z namenom, da pregledajo popravke ustreznih pravilnikov v zvezi z uvajanjem novega sistema ustvarjanja in delitve osebnih dohodkov v tovarni.

Vse pravilnike, ki so bili predloženi, to pa so bili:

- pravilnik o ustvarjanju in delitvi osebnih dohodkov,
- pravilnik o priznavanju in izplačevanju stimulacijskega dodatka,
- pravilnik o dodatkih na neprekinjeno zaposlitev,
- pravilnik o podeljevanju delovnih priznanj članom delovne skupnosti,
- pravilnik o priznavanju in izplačevanju nagrad in
- pravilnik o dodatkih za izredno oteženo delo.

so sprejeli in potrdili s predlaganimi spremembami, ker so te bile usklajene s stali-

šči delovnih skupin izraženih v javni razpravi o predlogu novega sistema. Nekateri predlogi sprememb in popravkov ne vplivajo na vseobsegajočo pravilnika zato so sklenili, da jih ni treba ponovno posredovati v javno razpravo delovnih skupnosti Železarni. Od sprememb naj omenimo le to, da se bo do leta 1975 osebni dohodek za doseganje operativnega plana začel že pri 85% doseženega operativnega programa, obračunske postavke pa se bodo povečale za 38%.

S pravilnikom o ocenjevanju delovne uspešnosti so se sicer strinjali, sprejeli pa so ga le kot začasnega in zahtevali, da se na podlagi izkušenj ocenjevanja v zadnjem kvartalu letošnjega leta pripravi dokončni pravilnik, ki bo potem veljal od 1. januarja 1973.

V nadaljevanju seje so obravnavali še predlog sektorja za ekonomiko, kako razrešiti vprašanje rezervnih sredstev osebnih dohodkov, ki so jih imeli nekateri obrati 1. septembra letos. Ker so bila v skoraj vseh obratih ta sredstva majhna so sklenili, da se prenesejo na sindikalne odbore tistih obratov, ki so s takšnimi sredstvi razpolagali. Večje vsote so predstavljale rezerve le v martini in elektro jeklarni zaradi neizplačanih premij, zato so sklenili, da se ta sredstva razdelijo takole:

- 100 din na osebo se izplača kot osebni dohodek do konca leta,
- 80 din na osebo se nakaže oziroma prenese na sindikalne odbore teh dveh obratov,
- ostanek pa se odstopi tovarniškemu odboru sindikata.

Sestanki delovnih skupin

20. 9. — VALJARNA BELA — DROLE — POVRŠINSKA OBDELAVA — Odprava izdelkov ni bila dosežena in to za 13%. Vzroki so predvsem v pomanjkanju materiala, valjarna žice je sprejela manj vložka. Očiščene količine polizdelkov so bile večje kot v juliju. Posebno je pohvalno, ker so bili boljši rezultati doseženi ob slabši kadrovske zasledbi in z manjšim številom delavcev. Posredovana je bila obrazložitev novega načina obračunavanja OD. So možnosti, da pride do večjih odstopanj pri osebnih dohodkih med posamezniki. Za morebitne posledice odgovarja vsak sam, ker je vse odvisno od izpolnjevanja norme. Kvalitetnemu delu je treba posvetiti več pozornosti in imeti je treba večjo odgovornost do dela. Izboljšati je treba mazanje strojev in naprav in doseči boljše izkoriščenje delovnega časa.

20. 9. — VALJARNA BELA — ERJAVEC — POVRŠINSKA OBDELAVA — Vzroke za to, da ni bila dosežena odprava izdelkov, je treba iskati v pomanjkanju materiala in premajhnemu odvzemu iz valjarne žice. Obrazložen je bil nov način nagrajevanja, ki zahteva čim večje prizadevanje posameznega delavca. Nadalje je bila omenjena disciplina ter red in čistota v obratu. Znova so opozorili na poškodbe ter na uporabo zaščitnih sredstev. Ugotavljajo, da so v zadnjih mesecih le-te precej zmanjšali, zato si je treba še bolj prizadevati ter upoštevati pravila in uporabljati zaščitna sredstva.

21. 9. — VALJARNA BELA — LAZAR — POVRŠINSKA OBDELAVA — Zaradi pomanjkanja materiala in manjšega odvzema iz valjarne žice je bila odprava izdelkov za 13% pod planom. Proizvodnost je bila za 175 kg na uro in moža večja kot v juliju. Kakovost dela je treba še izboljšati. Z izkoriščanjem delovnega časa še vedno niso zadovoljni in posamezni delavci še vedno prihajajo na delovna mesta z zamudo, kljub temu, da niso vezani na prevoze in tako kvarijo disciplino. Delovna skupina ugotavlja, da so zaščitna sredstva za posamezne delavce še vedno problematična in bo morala disciplinska komisija ostreje ukrepati. Obveščeni so bili o gradnji higienskih prostorov, vendar še ne vedo, kdaj bodo z gradnjo pričeli. Razsvetljava v obratu je bolj podobna nočnemu baru kot pa proizvodnemu obratu, ki mora biti ustrezno razsvetljen.

21. 9. — VALJARNA BELA — PODLIPNIK — ADJUSTAŽA BLUMING — Odprava izdelkov je bila za 13% pod planom, vzrok pa je v tem, da

je valjarna žica sprejela manj materiala. Proizvodnost očiščenega materiala je bila za 175 kg na uro/moža večja kot v prejšnjem mesecu, proizvodnost na brusilnih strojih pa za 201 kg na uro in moža večja kot v juliju. Razpravljali so še o reklamacijah, ki so odraz neustreznega in neodgovornega dela posameznih delavcev, kar pa vpliva na celoten uspeh kolektiva. Na to vpliva tudi pomanjkanje delovne sile. V avgustu je bil en delavec na novo sprejet, 13 delavcev pa obračunanih. Poškodb niso imeli, kar je pohvalno, toda izboljšati bo treba kakovost in odgovornost do dela. Dosledno bo treba izkoriščati delovni čas in še več pozornosti posvetiti varstvu pri delu ter dosledni uporabi zaščitnih sredstev. Zmanjšati bo treba zastoje na strojih in žerjavih.

21. 9. — STROJNE DELAVNICE — ORODJARNA — Sestanek je bil sklican na željo kolektiva, prisoten pa je bil obratovodja in delovodja. Za sestanek so se odločili iz naslednjih vzrokov: »Kljub prizadevanju in vestnemu delu, še posebej starejših delavcev, ki so v orodjarni 20, 30 in več let, ne vidijo nobenega napredka. Z ozirom na odgovorno delo, ki ga natančno in precizno opravljajo, so enotnega mnenja, da so za opravljeno delo občutno prenizko nagrajeni. Tekoča naročila strokovno vestno in dosledno opravljajo. Ob okvarah na napravah v proizvodnih obratih Železarni takoj sodelujejo ter odpravljajo zastoje v najkrajšem možnem času in tako prispevajo k čim boljši proizvodnji Železarni. Sodelujejo tudi pri vseh občasnih remontih v obratih Železarni. Pravilnik o nagrajevanju Železarni predvideva za visoko kvalificirane delavce — orodjarje razpon od osme do enajste skupine, v orodjarni pa imajo ob dolgoletni praksi samo začetno osmo skupino. Zaradi odločno prenizkega nagrajevanja je več delavcev iz orodjarne že odšlo v druga podjetja, kjer imajo večje ter boljše finančne, delovne in materialne pogoje (razna posojila za gradnje in popravila hiš). Zaradi nizkih osebnih dohodkov nekateri delavci mislijo na odhod iz Železarni.

Kolektiv orodjarne razmišlja o tem, da se vodstvo namenoma ne zanima za njihove pogoje z namenom, da se kolektiv razbije še prej, predno bi odšli v druga podjetja. Ne razumejo početja vodstva tovarne, da daje razna naročila zunanjim podjetjem. Izdelavna cena naročil je v teh podjetjih večja kot če bi jih izdelali v naših delavnicah. Ob vsem tem razdajanju denarja pa so v orodjarni prenizko nagrajeni.

Da bi rešili kritično tarifno stanje v orodjarni in preprečili odhod sodelavcev iz podjetja, kolektiv orodjarne predlaga naslednje:

a) ponovno naj se zasede prosto delovno mesto vodje orodjarne z dninskim mojstrom Antonom Vončinom;

b) izpopolniti je treba mesto dninskega mojstra, sam kolektiv orodjarne pa določi še dva pomožna mojstra. Za dninskega mojstra predlagamo Mirka Gasarja.

Kolektiv smatra, da je treba nujno izpopolniti izpraznjeno mesto vodje orodjarne, ker je en mojster na dopoldanski izmeni z delom preobremenjen. S temi premiki delovnih mest na delovnih mestih v orodjarni bi se delovna mesta osme skupine lahko premaknila na višje, kar dovoljuje tarifni pravilnik. Kolektiv meni, da se kritično tarifno stanje s tem delno izboljša in prosijo odgovorne službe za tarifna in kadrovska vprašanja, da predloge ugodno rešijo.

25. 9. — JEKLOVLEK — VLACILNICA IN LUŠČILNICA — Govorili so o uporabi zaščitnih čelad, zapuščanju delovnih mest, čiščenju strojev ter o prihajanju na delovno mesto. Vse premalo se upošteva delovna disciplino, ki jo bo treba izboljšati, da bi dosegli boljše rezultate v proizvodnji. Pregledati bo treba peči za ogrevanje hale in pokvarjene peči zamenjati. Nad kalilno banjo je treba napraviti vedrila, prav tako tudi nad napuščno pečjo, da bo manj dima v obratu. Razpravljali so še o normah na luščilnih strojih. Menijo, da so norme za trgovske kvalitete ter debelejše profile previsoke in predlagajo, naj analitik ponovno normira in uskladi norme za ta material.

29. 11. — VALJARNA ŽICE — JURČIČ — S proizvodnja v avgustu niso zadovoljni. Manjko v proizvodnji gre na račun zastojev pri ogrevni peči, delno pa tudi na račun valjavcev. Upajo, da bodo z boljšim delom do konca leta nadoknadili zamujeno. Pereče je vprašanje zastojev pri peči, saj peč v septembru ni obratovala deset dni. Poudarjajo, da za takšne zastoje niso krivi in se jim pri izplačilu osebnih dohodkov za september ne bi smelo poznati. Prišli so na delo v tovarno z namenom, da bi dobro delali, če pa jim to ni bilo omogočeno, ne prevzemajo odgovornosti ali krivde. Na njihovi izmeni je pereče pomanjkanje delovne sile, saj do normativna manjka šest delavcev. Delovna skupina vprašuje, če je možno, da bi nabavili še ene rezervne škarje CM 75. Škarje CVD 200 imajo še ene v rezervi, vendar niso pripravljene za vgraditev. Žerjavovodja na 4,5 tonskem žerjavu opozarja, da kabina ne ustreza. Obratovodstvo opozarja, da je predvsem valjavec in šele nato žerjavovodja. Prosi za čim prejšnjo zamenjavo. Popraviti je treba pipe in rešiti vprašanje tople vode v higienskih prostorih.

S sej sindikalnih odborov

ADJUSTAŽA BLUMING

Sesta redna seja sindikalnega odbora adjustaže bluming je bila 22. septembra. Ob pregledu zapisnika zadnje seje so se dalj časa držali pri delu njihove mladinske organizacije. Odbor aktivna ZM šteje pet članov, vendar zaradi dopustov v polletnih mesecih še niso pričeli z delom. Na pobudo sindikalnega odbora bodo ponovno povabili mladino na razgovor, ki naj bi se ga udeležil tudi predsednik tovarniške konference ZM Ljubo Jasnič. Izlete so organizirali v treh izmenah. Inž. Kavčič je informiral sindikalni odbor o predvideni gradnji higienskih prostorov in želijo, da bi začeli čimprej z delom.

V nadaljevanju seje so kooptirali v nadzorni odbor dva člana in sicer za predsednika Antona Pristova in za člana Ethema Karahodžiča. Rešili so še nekaj tekočih

zadev, nato pa razpravljali o pomanjkanju tople vode v vsej valjarni Bela. Na to problematiko, ki je iz zdravstvenih razlogov zelo pereča so opozorili ustrezne službe, vendar doslej še ni bilo potrebnih ukrepov. Govorili so še o cenah, ki so v vidnem porastu in niso usklajene z osebnimi dohodki. Kritično so obravnavali hrano v kantinah, ki ni kakovostna, je pa zelo draga. Odgovornim službam priporočajo, naj v večji meri kontrolirajo poslovanje kantin, da bo zaposlenim na razpolago bolj kakovostna in cenejša hrana.

SPLOŠNA VARNOSTNA SLUŽBA

Na seji sindikalnega odbora, ki je bila v ponedeljek, 4. septembra, so največ govorili o organizaciji izleta. Nato so sodelavcu Primožiču, ki že dva meseca boluje in je v splošni bolnici v Ljubljani,

odobrili denarno pomoč, ki naj bi mu jo izročili ob obisku. Nekaj sredstev so namenili tudi za izvedbo občnega zbora, ki bo v bližnji prihodnosti.

UPRAVNE SLUŽBE

V sredo, 27. septembra, je bila seja sindikalnih poverjenikov v upravnih službah. Prisotnih je bilo 13 poverjenikov, ki so bili informirani o organizaciji izleta. Najprej so zbrali Opatijo. Ker pa v Opatiji nimajo velikega bazena, so se pozneje odločili za Žusterno pri Kopru. Izlet bo 7. in 8. oktobra, avtobusi pa bodo odpeljali izpred Čufarja s postanki na vseh postajališčih od Jesenic do Radovljice. Sleherni naj bi prispeval 60 din, zaradi večjih stroškov prevoza in prehrane ter ogleda Postojnske jame. Na povratku naj bi si ogledali še grad Socerb in se morda ustavili tudi v Lipici.

3. seja komisije za odlikovanje

V petek, 8. septembra, je bila 3. seja komisije za odlikovanja pri TO OO sindikata Železarni. Poleg članov komisije za odlikovanje se je seje udeležil tudi predsednik komisije za odlikovanja pri SOB Jesenice Franc Božič. Na seji so obravnavali predlog navodil, ki so bila pripravljena za sejo TO OO sindikata Železarni in za sindikalne odbore. Z navodili naj bi seznanili sindikalne odbore o postopkih za pripravo predlogov za odlikovanja. S predloženimi navodili so se člani komisije strinjali in jih bodo posredovali seji TO OO sindikata Železarni. Pozneje bodo navodila razmnožili in jih dostavili sindikalnim odborom v obratih. Obenem naj bi razposlali tudi sezname delavcev, ki so bili upokojeni od leta 1971 dalje, skupaj s tiškovino »Predlog za odlikovanje«, ki jo bo sindikalni od-

bor izpolnil za kandidate, ki so predvideni za odlikovanja. Sindikalni odbori naj bi prve predloge pripravili tako, da bo možna podelitev odlikovanj 1. maja 1973.

Železarski globus

ZDA. Ta država je največji potrošnik vseh vrst energije na svetu. Čeprav šteje njeno prebivalstvo samo šestnajsti, no celotnega prebivalstva na svetu, porabi eno tretjino svetovne energije. Bila je tudi tista dežela, ki se je do sedaj v največji meri preskrbovala iz lastnih virov. Vendar se je situacija spremenila. Leta 1971 je krila 87,6% svojih energetskih potreb. Do leta 1985 računajo, da bo ta številka padla na 70%.

arni
olek-

esto
nom

moj-
a po-
gamo

olniti
en
obre-
lelov-
osme
ljuje
tično
od-
anja,

LU-
h če-
rojev
malo
treba
proiz-
hale-
vanjo
d na-
Raz-
Me-
debe-
alitik
erial.

— S
njko
revni
o, da
radili
peči,
i. Po-
jim
er ne
no z
to ni
i ali
kanje
elavo-
da kar-
je
pri-
ton-
Ob-
ec in
o za-
raša-

te, ki
vanja.
ij bi
tako,
odli-

ki

jvečji
ergije
njeno
najsti-
va na
etjino
je tu-
je do
reskr-
Ven-
meni-
37,6%
otreb,
ia bo
%.

Sodelavke v našem centru za obdelavo podatkov pri luknjalnih strojih

SICOB — razstava sodobne...

(Nadaljevanje s 3. strani)
prikazan le s slikami. Poleg tega so prikazali diskovne enote, in to šest modelov in terminala za teleprocessing. Interesanten je bil ekran za vizuelni sprejem podatkov ICL 7181, s pomočjo katerega so tudi demonstrirali oddajo in prenos podatkov.

PHILLIPS

Ta firma se je predstavila s serijo P 350, katere posamezne izvedbe delajo samostojno ali pa kot terminali, z diski tipa P 140, linijskim printerjem P 150. Prikazana je bila tudi serija DATA 8000 in DATA 4000 ter P 1175, ki je lahko v več izvedbah in doseže različne kapacitete memorije.

UNIVAC

UNIVAC se je predstavil z dvema velikima sistemoma iz družine 9000 in 1100. Iz družine 9000 je predstavil 9700, katerega glavne karakteristike so naslednje:

- kapaciteta glavnega spomina od 64 do 1048 K,
- multiprogramming: do 14 programov in multi-tasking,
- možnost teleprocessinga: do 78 linij.

To je najnovejša serija UNIVAC-ovih sistemov srednje velikosti, ki ima nekaj zelo dobrih tehničnih rešitev.

Iz serije 1100 je prikazan sistem 1108, katerega glavne karakteristike so naslednje:

- glavna memorija od 65.536 do 262.144 words (besed) po 32 bitov,
- multiprogramming: do 16 programov,
- hitrost glavne memorije: 750 nanosekund.

Skladno s temi sistemi je UNIVAC predstavil tudi periferne enote.

MDS

Ta firma je prikazala vse tipe svojih REKORDER-jev, KEYDISPLAY MDS 2404, prenosni terminal 2400, eno-

to magnetnih trakov MDS 2000. Na mojo željo so mi demonstrirali delo na KEY-DISPLAY-ju MDS 2404 in prenosnem terminalu MDS 2400. Demonstracija je zelo uspela in z uporabo njihovih strojev se da prihraniti na denarju in času, vendar so sorazmerno dragi v primerjavi z luknjalnimi stroji.

BURROUGHS

Poleg računalniških strojkov in minisistemov, ki so nam poznani v Jugoslaviji, se je BURROUGHS predstavil tudi z velikim B 4700.

Poleg naštetih sem obiskal razstavne prostore OLIVETI, LOGABAX, C.I.I. in NCR, od katerih so večje računske sisteme prikazali C.I.I. in NCR, vendar mi čas ni dovoljeval, da bi se podrobneje spoznal z njihovim proizvodnim programom. Precej površno sem pregledal razstavne prostore tudi ostalih firm. Na splošno lahko ugotovim, da je ta razstava, gledano s stališča računalnikov, bila v znamenju miniračunalnikov ali bolje rečeno knjigovodskih strojev, ki v večini slučajev služijo kot inteligentni terminali večjih računalniških centrov ter razstava teleprocessing naprav.

Zadnji dan ogleda razstave sem obiskal četrti nivo in podrobneje pogledal razstavljene računalnike firme **HONEYWELL BULL**. Ta firma je razstavila štiri garniture sistemov in je bila po številu in kapaciteti računalnikov najmočnejše zastopana. Iz serije 50 je bil razstavljen model 58, ki predstavlja miniračunalnik z možnostjo priključka na računalnike serije 6000. Iz serije 100 je bil razstavljen računalnik G 130 z vsemi karakteristikami manjšega računalniškega sistema. Poleg teh dveh sistemov sta bili prikazani dve garnituri velikih sistemov in to iz serije 2000 in multidimenzionirani sistem 6000.

Ostale razstavne prostore sem le površno pregledal.

Zaključek

Obisk razstave SICOB je mnogo prispeval k spoznavanju tendenc razvoja računalniške tehnike, predvsem pa tendenc na področju organizacije sodobnega načina zbiranja, obdelave in posredovanja poslovnih informacij. Zato menim, da bi tudi v bodoče take ali podobne razstave obiskovali naši strokovnjaki. Ivo Ščavničar

SOVJETSKA ZVEZA — V tej državi transportirajo letno že okoli 150 milij. kubičnih metrov različnih trdnih materialov po cevovodih. Na ta način pridejo premog, železova ruda, pesek in prod iz rudnikov ter kamnolomov do kaloričnih električnih central, železarn in betonarn. V bližnji prihodnosti nameravajo

zgraditi 4500 km dolg cevovod za transportiranje premoga iz Sibirije do evropskih porabnikov. Izračuni kažejo, da je takšen način transporta v primerjavi z železnico za 30 do 50 % cenejši.

ZVEZNA REP. NEMCIJA — Najdaljši transportni trak na svetu je dobavilo zahod-

Ob tednu otroka

Generalna skupščina združenih narodov je razglasila 2. oktober za svetovni dan otroka, in z njim začnemo pri nas **TEDEN OTROKA**, ki ga je skupščina Socialistične republike Slovenije sprejela z zakonom na seji republiškega zbora in na seji socialno-zdravstvenega zbora letos ob koncu septembra. »Zaradi populariziranja in pospeševanja družbeno organiziranega varstva otrok se prvi teden v mesecu oktobru vsakega leta razglašajo za **TEDEN OTROKA**,« tako naglašajo republiški zakon. V tem tednu se tudi pobirajo posebni prispevki in sicer od vozovnic v železniškem, ladijskem, letalskem in medkrajevnem prometu in sicer po 1 dinar od vsake prodane vozovnice; od gledaliških in kinematografskih vstopnic ter od vstopnic za vse druge prireditve, kjer se plačuje vstopnina, vključno od vstopnic za športne tekme in športne prireditve in sicer od vsake prodane vstopnice po 50 par, ravno toliko pa tudi od vseh poštnih pošiljk v notranjem prometu. Tako zbran denar je dohodek temeljne skupnosti otroškega varstva tiste občine, na katere območju se ta denar zbere. To so določila zakona, ki pa imajo vendarle primarni poudarek na pospeševanju družbene skrbi za otroka.

Seveda pa je ob vsem tem pomembno predvsem to, kako smo družbeno učinkoviti pri uresničevanju naprednih proklamacij o družbeni skrbi za otroke. V mnogih primerih smo še daleč od proklamiranih želja. Še vedno je odprto vprašanje enotne osnovne šole, ki se zaradi različnega reševanja elementarnega šolanja v posameznih občinah neenotnost še bolj pogloblja (celodnevno bivanje, brezplačni učbeniki itd.), da ne omenjamo še vrsto nerešenih sistemskih vprašanj osnovnega šolanja. Poleg šolskega varstva oziroma celodnevnega bivanja učencev v osnovni šoli, je v naši občini vsak dan bolj boleče tudi vprašanje predšolskega varstva. V obeh primerih je mnogo premalo pobude in zavzetosti za bolj učinkovito reševanje teh vprašanj od najbolj pristojnih za reševanje teh problemov. Ob vedno večjem odstotku zaposlenih žena in naraščajoči zavesti o organiziranem varstvu in vzgoji otrok, ta vprašanja dobivajo že zaskrbljujoče razsežnosti. Najbrž je res pomembno tekočih sredstev za otroško varstvo oziroma vzgojo in izobraževanje v občini, da bi lahko bolj intenzivno reševali ta vprašanja z novogradnjami. Toda ali smo se odzivali številnim pobudam posameznikov ali političnih organizacij, da bi se tega reševanja lotili s samoprисpevki občanov ali s čem podobnim, kar bi nam zagotovilo v krajšem času rešiti ta vprašanja. Saj smo ena zelo redkih občin na Slovenskem, ki še ni razpisala samoprисpevka, čeprav je bilo že dovolj pobud in pripravljenosti s strani občanov in posameznih združenj. Včasih smo se izgovarjali na slabo situacijo v Železarni, danes in že nekaj časa pa je le-ta bistveno boljša. Kje so potem vzroki, da ne uresničimo te pobude. V brezbrčnosti, inertnosti, lastni neprizadetosti ali kje?

Ravno taka prilika kot je **TEDEN OTROKA**, ki nas tudi obvezuje, je dovolj primerna, da o teh vprašanjih bolj odgovorno in prizadeto spregovorimo ter se dogovorimo za konkretno akcijo. Najbrž z odlašanjem in krpanjem še dolgo ne bomo rešili tako aktualnega in že bolečega vprašanja šolskega in vzgojnega varstvenega prostora. Reševanje tega vprašanja pa je tudi reševanje enega vidika socialne diferenciacije in uresničevanja enotne osnovne šole. V tem pogledu smo na Slovenskem sprejeli že dovolj sklepov in zaključkov, ki nas obvezujejo. O njih so zelo kritično spregovorili tudi slovenski komunisti in le-ti bi morali biti prvi pobudniki tudi v občini, da se ta vprašanja začno načrtno in intenzivno reševati.

nonemško podjetje Krupp v špansko Saharo. Trak povezuje v dolžini 100 km rudnik fosfata El Bucraa s pristaniščem na atlantski obali El Aaiun. Njegova transportna zmogljivost je 2000 ton fosfatov na uro.

FRANCIJA. Francoska železarska industrija vodi na področju investiranja pred vsemi zahodno evropskimi državami. Francoske železarske družbe so leta 1971 investirale v gradnjo novih objek-

tov 3,3 milijarde frankov. Približno enako vsoto bodo porabili tudi letos in leta 1973. Večino tega denarja so porabili za razširitev železarne Dunkerque in gradnjo nove železarne Fos ob Sredozemski obali.

SOVJETSKA ZVEZA. V železarni Krivoj Rog so pričeli graditi nov plavž, ki bo največji v sovjetskih železarnah. Imel bo koristno prostornino 50000 kubičnih metrov ter bo lahko dnevno proizvedel okoli 11.000 ton grodlja.

Tovarištvo med pripadniki 13 narodnosti

Verjetno ni bilo v zgodovini nikdar toliko tovarištva in sožitja med pripadniki različnih narodnosti, kakor se je to dogajalo v času druge svetovne vojne, v nemških koncentracijskih taboriščih. Tu so se srečavali ljudje različnih svetovnih nazorov, različnih poklicev, od preprostih delavcev in kmetov do ljudi z visoko izobrazbo in takih, ki so pred vojno živeli v izobilju, ter niso vedeli kaj je pomanjkanje in beda. Vsi ti ljudje pa so bili v koncentracijskih taboriščih le ničvredne številke in opravljati so morali najtežja dela ob kaj skromni prehrani, ob šikanah esesovcev, kapojev in blokovskih vodij. Ravno to preganjanje, lakota, težko delo, skrajna nehygiena in pomanjkanje vsega kar si minimalno želi kulturen človek, pa je združevalo ljudi, ki se do tedaj niso poznali in jih povezovalo v dobre znanke in prijatelje. Prilagajali so se drug drugemu, posebno, če so bili več časa skupaj v delovnih komandah ali blokkih. Skušali so si pomagati, če drugače ne vsaj z bodrilno

besedo, saj je vse družila zavest, da mora slej ali prej priti do zloma nacizma, ko se bodo odprla vrata v prostost in svobodo.

Tudi v delovni grupi, kjer smo bili zaposleni nekateri Slovenci v koncentracijskem taborišču Flossenbürg, je bilo tako. Tu smo bili s pok. Janezom Makovcem iz Rateč, Poldetom Lobnikom z okolice Maribora že od jeseni 1943. Spomladi 1944 so prišli še Julij Forznarič ter dva mlada fanta, vsi trije primorski rojaki. Ta delovna grupa ali komanda, je štela okoli 150 ljudi in v njej so bili zastopani pripadniki kar 13 narodnosti Evrope. Bil je le redek primer, da je bilo v tako mali delovni skupini toliko različnih narodnosti. Dobro se še spominjam, kako smo se spoprijateljili z nekaterimi in kako nas je ves čas družilo to trdo življenje. Bili smo sicer le drobci človeške mase tega taborišča, ki je še v poletju leta 1943 štelo do 6000 zapornikov v samem matičnem taborišču, število pa je polagoma naraščalo tako, da je bilo proti koncu vojne v

njem več kot 20.000 zapornikov. Kdo ve koliko jih je bilo v 70 podružnicah širom Bavarske in Češke. Dovolj pove podatke, da je v krematoriju in na grmadah v Flossenbürgu zgorelo 73.696 ljudi kateri so umrli ali bili pobiti v matičnem taborišču ali v njegovih podružnicah. Ta podatek nam tudi pove, kaj je pomenilo taborišče za naciste.

Iz življenja v tem taborišču se mi je utrnulo nekaj spominov, ki bi jih rad ohranil zanamcem pa tudi sedanjim generacijam, ki preradi pozabljajo na ta čas.

Poljak Marijan Kowalski, je bil v naši delovni grupi namestnik kapoja in ker je bil v koncentracijskem taborišču že od napada Nemčije na Poljsko je dovolj dobro znal nemški jezik in poznal notranjo upravo taborišča. Bil je doma iz Varšave in po poklicu mehanik. Nikdar nas ni priganjal pri delu in če ni bilo v delavnici kapoja Martina ali civilnega mojstra in seveda esesovca, smo se marsikaj pogovorili. Rad je imel Makovca in mene, ker sva mu

marsikaj povedala o naši borbi proti okupatorju. Tudi njegov rojak Jusef Šatkovsy, študent, sin tovarnarja z Lodža, je bil že dolgo v taboriščih. Vedno nam je prinašal novice, posebno rad pa nama je pripovedoval o težkem življenju preprostih ljudi na Poljskem. Čeprav sin premožnega očeta, je dobro poznal težko življenje delovnega človeka v predvojni Poljski. Tudi Sikorsky, starejši človek, profesor, je bil med nami priljubljen.

Cehi Matějka, Macek in Hatraba so bili neupogljivi značaji, čeprav so od kapoja Martina ali civilnega mojstra zaradi tega prejeli marsikatero brco in klofuto.

Ruski generalmajor, imena se ne spominjam več, je prav tako kot drugi moral prijeti za vsako delo in nešteto krat je prejel od kapoja brco z besedami: »To imaš od nemškega kriminalca, ti ruska svinja.« Sergej Ilkov je bil traktorist na nekem posestvu v bližini Rostova. Vedno je sanjal le o tem, kako bi se enkrat do sitega najedel. Nekoč sta z nekim Judom ukradla 25 litrski kotel zelja, da bi se do sitega najedla. Ko so ju dobili, sta dobila vsak po 50 hudih udarcev z žilovko po zadnji plati in tudi čez hrbet. Jud je udarcem podlegel, Sergej pa je čez nekaj dni dejal, da se splača dobiti 50 udarcev zato, da se vsaj enkrat do sitega naješ. Ko bo prilika, bom verjetno še poiskoval kaj suniti, je dejal,

le da bom takrat bolj previden. Mlad poročnik, visok in dokaj močan Rus, je bil najbolj odločen in je imel velik vpliv na svoje rojake in tudi na ostale zapornike. Bil pa je nepreviden in kapo ga je ovdil esesovcu, da sabotira pri delu in da tudi druge nagovarja k temu. Pretepli so ga in tako je shiral, da je postal žrtev krematorija.

Med nami je bil tudi Žid Bernstein d. na s. Hamburga, kjer je imel, preden so ga zaprli, ženo in sina ter eksportno trgovino. Ni vedel kje sta žena in sin in če sta sploh še živa. Hčerka je bila poročena v Angliji in le za njo je bil prepričan, da ji ni slabo.

Z Belgijcem Renójem, ki je imel doma tovarno kos in njegovim rojakom policijskim inšpektorjem z Bruslja, smo prišli skupaj v Flossenbürg v začetku oktobra 1943. Sešli smo se v zaporih v Münchenu, kamor so nas pripeljali nekaj dni preje z Dachaua. Dobro sva se z Markovcem razumela z njima, saj smo skupaj delali v kamnolomu, v transport komandi in v »rumpelsbahu« ves čas do osvoboditve.

Med njimi je bil nekaj časa tudi Luksemburčan, ki je bil krajši čas tudi kot nemški vojak v naših krajih, menda v Litiji. Ko bi morali na hajko nad partizane so se Luksemburčani uprli in so jih zato poslali v razna koncentracijska taborišča.

V večjem številu so bili v tej delovni skupini zastopani

tu Francoz
sne dobr
da se dru
se
mlajši
go pripo
nimir, ki
obal nen
mami ka
ve je k
ni ga nis
aj mla
pa v to
v 1944. M
po dobru
da, kater
uhčeta, i
ko 17 let,
bo.
k kapo
te sta b
Alec don
v in vali
skemec,
pa naspro
ka Marti
ši čas
tu Španec
predovan
Frovemu
darsikat
oslovani
v Španij
njih bri
sameli t
pav to de
pa 1944.
nare ju
slanjči, d
cačudeno
stega člo
dostopa
m po ni
Dan s
na bil to
skik in c
kon sva

Janez
Brojan
starejši

V kraljestvu visokega Atlasa

Jutro, 10. marca 1972 je bilo izredno živahno in Kranju in letališču Brniki. Kako ne, v nestrpnem in veselem pričakovanju, vendar z nekako tesnobo in prsni, se je sto plamincev prerivalo od okenca do okenca in si urejalo vse potrebno na carini, potne liste in vozne karte za avion. Obvestilo, da pristaja naš avion INEKS DC 9, ki nas popelje v Afriko, je napetost še povečalo. Ko naložijo našo opremo, spustijo tudi nas v avion. Ob 3,30 uri smo poleteli v smeri Benetke in leteli na višini osem tisoč metrov. Temperatura v zraku je bila — 40 stopinj. Dalje preko Nice, Marseilla, Genova, kjer smo vozili v višini 10.000 metrov z brzino 900 km na uro pri temperaturi — 56 stopinj. Prek Gibraltarja smo leteli ob 6,10 uri in prispeli v Maroko oziroma pristali v Casablanci ob 6,50 uri. Vožnja je bila prekrasna. Pogled na Benetke in Marseille je bil lep in čist, drugače pa je ležala pod nami megla. Ko smo pristali, se je ravno danilo.

Jutro je bilo oblačno in mrzlo. Kmalu dobimo svojo opremo in uredimo na carini vse potrebno in čakamo na avtobuse, da nas prepeljejo naprej do mesta Marrakecha. Čakanje izkoristimo za slikanje. Ob desetih naložimo opremo in nahrbtnike na avtobus in se tudi sami posadimo na sedeže in se odpeljemo naprej.

Maroko leži približno med 28.—36. stopinjo severne širine in med 1.—10. stopinjo zahodno od Greenwicha. Ima okoli 445.000 kvadratnih kilometrov površine (za primerjavo Jugoslavija 256.000 km²) ter nekaj nad 16 milijonov prebivalcev, od tega nekako 200.000 Evropejcev (največ Francozov, Italijanov in Spancev). Maroko je postal neodvisna in samostojna država šele leta 1956 in je danes kraljevina (kralj Hasan II) z glavnim mestom Rabat (260.000 prebivalcev), v katerem je tudi jugoslovansko veleposlaništv. Največje mesto pa je Casablanca, ki se hitro širi in ima danes že okoli 1.300.000 prebivalcev.

Druga večja mesta so še: Marakech 280.000, Fes 260.000, Maknes 210.000, Tanger 170.000, Oujda 160.000 in Tetuan 120.000 prebivalcev.

Pretežni del prebivalstva je muslimanske vere (za razliko od drugih muslimanskih dežel, v Maroku Muslimani nimajo vstopa v mošeje). Prebivalstvo govori berbersko 60 % in arabsko 35 %. Vendar sta oba jezika enakovredna. Od tujih jezikov se je najlaže sporazumeti v francoščini. Zaradi vpliva Atlantika in Sredozemskega morja je klima v Maroku zelo različna: mediteranska na severu, atlantska na zahodu, kontinentalna v delu notranjosti in tropska v južnem in vzhodnem delu notranjosti dežele. Poprečna temperatura pozimi (januar) je med —10 do —12 stopinj, poleti (avgust) +20 do +22 stopinj. Vendar so v posameznih predelih odstopanja od poprečka zelo velika. V januarju pade temperatura v Marrakechu na ničlo, v februarju pa se dvigne že do +17 stopinj, v avgustu pa

do +45 stopinj. Obdelovalnih površin je v Maroku le okoli 15 % pa vseeno se 75—80 % prebivalstva direktno ali indirektno ukvarja s kmetijstvom. Med pridelki so: ječmen, pšenica, koruza, stročnice, sadje, vino in olive. Zelo bogat pa je Maroko na fosfatni rudni, po proizvodnji drugi na svetu. Precej je tudi železovih rudnin. V industriji prednjačijo: kemična, konzervna, sladkorna, usnjarska

in gradbena industrija. Zelo pa je razvito rokodelstvo (usnjeni izdelki, rezbarstvo, preproge, izdelki iz medenine in bakra itd.).

Nacionalna jed je kuskus — mešanica kuhane jagnjetine s pšenično kašo in raznimi vrstami zelenjave, pijača pa je meta čaj (The ala menthe). Nacionalna valuta pa je Dirham (DH), ki ima sto maroških frankov. Približno 1 DH je okoli 3,30 din po kraju

Avion DC 9, ki je naše izletnike prepeljal v Afriko

vi- in tu francozi. Tudi z njimi
aj- smo dobro razumeli, ven-
ik- da se družili le bolj med
di- se.
je- mlajši človek, po nje-
go- pripovedovanju stroj-
ni- nimir, ki je precej dobro
ori- obal nemški jezik, se je
go- meami kar dobro počutil,
ga- ve- je kmalu obolet in
o- ni- ga nismo več videli.
aj- mladih Slovakov je
id- pri v to delovno skupino
ga, v 1944. Med njimi sem si
ga- po- dobro zapomnil mla-
se- de, kateremu so Nemci
je- ubijali, njega pa starega
oh- ko 17 let, poslali v to ta-
ro- boro.
je- k kapoja Martina Rich-
te- sta bila tu še neki
ki- Avstrijec doma od Salzburga,
in- voh invalid in neki sudet-
ij- skomec, ki pa sta bila
ja- pri nasprotje podivjanega
m- ka Martina.
43. Ši čas je bil med nami
v- tu španec. Po njegovem
ri- predovanju borec proti
la- flemu režimu, ki je ve-
ar- dearskatero lepo besedo
aj- o slovanih, ki so se boje-
lo- val španiji v vrstah med-
in- narih brigad. V skupini
do- smeli tudi Srba, ki je
sa- pri v to delovno skupino v
bil 1944. Bil je to polkov-
iki- nikare jugoslovanske vo-
da- skanjič, doma s Kragujev-
aj- ca čuden smo gledali po-
se- stega človeka, ki je brez
jih- de postopal po baraki in
en- mo ni rekel žal besede.
v- Dan smo zvedeli, da
uni- bil tolmač za franco-
skik in da je Srb. Z Ma-
kon sva ga po kosilu na-

govorila in povedal nama je, da je prišel iz koncentracijskega taborišča Sachsenhausen. Pred tem da je bil zaprt na Dunaju in ob močnem bombardiranju je padla bomba tudi na zapore, tako da je dobil prost izhod, vzel legiti-macijo ubitemu stražarju in se podal proti Jugoslaviji. V Mariboru ga je nekdo izdal in poslali so ga v taborišče. Kdo ve kaj je bilo resnice na tem, saj smo iz njegovega razgovora lahko ugotovili, da je bil četnik. Zakaj je prav-zaprav prišel v taborišče nam nikdar ni povedal. Žalostno pri tem je le to, da je proti koncu vojne agitiral med mladimi ljudmi, da bi se pro-stovoljno prijavili v nemško vojsko. Ko sva za to zvedela z Makovcem, sva mu to očita-la, vendar je tajil. Končno je le priznal in dejal, da se hoče za vsako ceno rešiti nezno-snega življenja v taborišču, kjer je res kasneje prestal mnogo hudega, ni se pa zave-dal, da za ceno lastnega živ-ljenja, prodaja življenja mla-dih ljudi.

V spominskem parku ob krematoriju v Flossenbürgu je 18 marmornatih plošč na katerih so napisane številke tu upepeljenih ljudi raznih narodnosti in med temi tudi plošča z napisom 1.750 Jugo-slovanov. Pripadniki 18 držav so tu preživljali težka leta in med njimi so se spletala pri-jateljstva, ki ostajajo nepo-zabna in ki ne bi smela ni-kdar zbledeti.

Srečko Šorli

elo- me pa gre lahko vred-
vo- neprecej navzdol ali na-
vo- va. Pri plačevanju je tre-
ne- bati da uslužno ali pred-
us- molačaš čim bolj točno,
ti- ke le malo verjetno, da
mi- do ostanek nazaj.
pa- prvi cilj je Marra-
e). k oddaljen od Casablanca
ir- 24. Tja vozi tudi elek-
ro- tri vlak. Tja smo se pe-
ju- lje koliko stran od mesta,
dane bi zadrževali v njem,
ko namo še dolgo pot do

cilja. Ze takoj na začetku po-ti nas je pozdravil rahel afri-ški dež. Pot nas vodi po raz-sežni ravnini, med rodovitni-mi polji sem in tja obdanimi z manjšimi griči, poraslimi s travo, nizkim borovjem ali ogromnimi širokolistnimi kaktusi, kateri so neke visoki preko treh metrov. Vozimo se skozi tri manjša mesta. Ob mestih Sehtat in Bengu-rier je svet podoben sahar-skemu — skala in pesek, le sem pa tja so male zelenice, ki se bojujejo za svoj obstoj. Na teh ravninah se pasejo ogromne črede ovac, kraj je zelo redko naseljen. Sledi mesto Sb. Othame, okrog ka-terega je svet zopet lep in rodovit, na razsežnih nji-vah raste bob, čebula in raz-na žita. Med polji imajo na-pravljene kanale za namaka-nje polj in travnikov. Vodo črpajo iz podzemskih vodnja-kov, za kar imajo napravlje-na visoka ogrodja — na vi-sokem železnem drogu je ve-liko kolo na električni pogon. Kraji so gosto naseljeni, sem pa tja so gozdiči ali večji na-sadi cipres, rožičev, limon, oljke, palme in evkaliptusi. Naselja in vasi sestavljajo nizke pritlične hišice nareje-ne iz kamna in blata z rav-nimi strehami. Tudi ograje okrog njih so običajno zida-ne. Ovce in krave so skoraj polovico manjše pasme kot pri nas. Polja orjejo in obde-lujejo z osli in kamelami.
(Se nadaljuje)

In razbeljena je povsod, kamorkoli pritisne ustnice.

»Moj bog, saj bom ponorel,« je čez čas zgrozi in se z glavo dotakne mrežate rešetke in vdihava vlago.

Da, samo tista stena, odmaknjena za nekaj ped zunan od rešetk, je vlažna, toda ta vlaga prihaja samo do njegovih nosnic, do ustnic pa ne seže.

»Do vode imam vendar pravico!« zahrpe in se opoteče po prični do vrat z namenom, da bi začel zopet razbijati, a omahne nazaj na prično, ne zara-di oslabelosti, marveč zaradi vrat, ki so zaškrpala nad stopnicami v klet, in korakov, ki jih je slišati na stopnicah in ki se bližajo, dokler se ne ustavijo pred vrati celice.

Napeto pričakuje, kdaj se ga bo dotaknil ropot droga, ki zapira vrata in škrt ključa in ključavnice.

In ko ga zasliši, mu je, kakor da se je njegove kože dotaknila nevidna igla.

»Diži se!« zagleda v nekoliko redkejšem somraku kleti, ki vdere v temno smradljivo celico, orožnika.

»Vode,« se mu zganejo ustnice, ker ne ve, kaj bi rad orožnik od njega.

»Diži se, drvo!« — se zadere orožnik, obenem pa za zagradi za obleko in ga potegne v klet.

Torej je prišel ponj. Žef pozabi na žejo in stopa pred orožnikom po stopnicah, kakor da bi pre-magol skoraj navpično strmino. Tudi vrtoglavo, ved-no večjo vrtoglavo čuti, noge sa se mu dotikajo stopnic, kakor da bo zdaj zdaj stopil v brezdanko praznino in omedlel. Morda bi veže med stopnicami nikoli ne dosegel, ko bi ga s sunki svojih pesti ne suval v hrbet orožnik vse do sobe in ga porinil skozi odprta vrata pred mizo, za katero sedi temno.

TIGROVEC ŽEF

MIHA KLINAR

las človek v civilni obleki, ob straneh mize pa neki orožnik in tisti brkati financer.

»Tebe so torej pripeljali včeraj?« se oglasi civilist in ga ledeno pogleduje z modrimi očmi.

Včeraj? Je slišal prav?

»Ne, danes,« — odgovori začuden bolj zaradi vprašanja kakor zaradi slovenščine, ki je, odkar so se razšli s Petrom, Filipom in Jankom pod onim robom, za katerim so jih razgnali streli, še ni slišal.

»Ne bodi predrzen!« ga opozori civilist.

»Ne razumem vas.«

»Ne razumeš? Menda veš, kaj je včeraj in danes?«

»Seveda vem.«

»Zakaj potem praviš danes, ko so te prijeli vče-raj.«

»Včeraj?« — se mu od začudenja naguba čelo.

»Da, seveda, včeraj! Menda si tu že prenočil?«

»Seveda, spal sem! A da sem tako dolgo?« se Žef še vedno čudi.

»Lahko boš šel! Ne boš prišel tako hitro iz zapo-ra? Ubijalci, čeprav mladi kakor ti, ne zagledajo tako hitro prostosti, če jo sploh še kdaj zagledajo!«

Žefa zamrazi.

»Ubijalci?« mu glas obliči v grlu.

»Nisi pomislil, da boš tako hitro padel v roke pravice?«

»O, bog!« hoče Žef vzdihniti, pa mu vzdih ne more iz grla. Ubijalec? Ali je ta človek, ki ga pri-merja z ubijalcem, ob pamet?

»Tudi drugi trije ne bodo ušli! Izbežali jih bomo, kontrabantarje, ki so ubili finančnega stražnika.«

»Toda... toda...« Žef ne more spraviti glasu iz sebe, pohaja mu sapa, kakor da ga bo zadušilo, potlej pa, namesto da bi civilistu povedal, da ga ob-tožuje po krivem, z zadnjim naporom prosi samo vodo.

»Vode?«

»Vode!« prosi bolj z očmi kakor z glasom.

»Dobil jo boš, a boš prej povedal imena!« civi-list odmakne pogled, kakor da noče videti prošnje v Žefovih očeh.

»Vode!« sope Žef in moledujoče bega od civilista k obema orožnikoma in k financarju.

Toda nihče ga noče uslišati, marveč ga samo sovražno merijo.

»Govori!« ukazuje civilist.

A kako naj govori, ko se mu glas suši že v grlu. Včeraj, ko so se za trenutek ustavili ob vodi, ki teče v jezero, je zadnjič pil. Ze v zaporu ga je žga-lo, kakor da ima žerjavico v grlu, zdaj pa še ta nezaslišana obtožba...

»Nimaš besed?« vprašuje civilist in zre mimo njega.

Ima jih. Lma! In še koliko, a mu sproti zgoreva-jo na jeziku kakor suho dračje, kadar se ga dotak-ne ogenj:

»Torej si kriv?«

»Ne,« odkima Žef samo z glavo.

»Ne?« ga pogleda civilist, nato pa pokaže na br-katega financarja, kakor da bi mu hotel reči, da ni vredno tajiti.

»Ne,« odgovarja Žef z glavo.

»In tako mlad človek? Najbrž jih nimaš niti dvajset?«

»Ne,« odkimava Žef in išče v sebi glas, a mu samo z roko pokaže, da ima šele petnajst let.

»Si mutast?«

»Ne,« Žef odkimava in kaže na steklenico z vodo, ki jo vidi na omari.

»Dobiš, če boš govoril?«

»Bom,« hrope Žef z glavo pritrjuje.

Civilist s kretnjo pokaže orožniku, naj da jetni-ku vodo.

»Voda,« se Žef zastrmi v curek, ki se pretaka celo večnost v kozarec.

»Pij!« mu z očmi namigne civilist.

Voda... se Žefove ožgane ustnice dotaknejo tekočine, ki daje človeku življenje. Toda kozarec je samo kaplja, ki mu usahne že na ustnicah.

»Govori!«

»Se... se vode,« pros Žef, a se zboji, da zahteva preveč in da bo s svojo prošnjo civilista, ki mora biti nekakšen zasliševalec, spravil v jezo, a civilist mu natoči vnovič kozarec in potem še čnega.

»Torej? Povej imena svojih pajdašev!«

»Ne zamerite, gospod,« zbira Žef misli, kako bi najbolje in najhitreje povedal, da so se financarji zmotili in da on ni spadal k onim, ki so jih lovili.

»Ne spadaš k kontrabantarjem?« ga pogleda ko-misar in mu z očmi zopet namiguje na financarja.

»Ne spadam!« ponovi Žef.

»Prišli so te tam gor! Tu je vse zapisano!« kaže civilist na šop papirjev, popisanih s čudnimi, Žefu neznanimi črkami.

Toda jaz sem ubežnik! Moral sem bežati pred Italijani! Stirje smo bežali!

»Da, stirje ste bili! Trije so pobegnili!«

»Ne razumete me!« bi Žef rad podrobneje poja-snil, a mu civilist ne pusti.

»Tu ni kaj razumeti!«

»Pač. Ne mislim tistih treh! Nisem bil z njimi! Bil sem s Petrom, z Jankom, Filipom...« izsope Žef.

»S kom?« postane civilist čudno pozoren.

»S tovariši, ki so morali bežati kakor jaz! Bežati pred karabinerji! Ali pa bi nas pozaprl kakor so Andreja, ko se je vračal iz Kobarida od Manfreda.«

»Kaj?... Kaj govoriš?« postane civilist bled in seže po steklenici in kozarcu, iz katerega je prej pil Žef.

»Andreja so zaprli! Mi pa smo zadnji hip po-begnili karabinerjem.«

»A kje so drugi?« je civilist zaskrbljeno radove-den.

»Trčili smo na Italijane. Streljali so. Jaz sem drsel po strmini navzdol. Toliko da nisem zgrmel čez prepad... A drugi? Drugi, ne vem, kje so. Mor-da so se prebili? Morda so že pri Petrovem prijate-lju, pri obmejnem policijskem komisarju...«

Civilist je vedno bolj bled.

»Ne, ni jih! Ni jih bilo... Obmejni policijski komisar sem vendar jaz.«

Seja skupščine občine Jesenice

V petek, 29. septembra, je bila 32. skupna seja obeh zborov skupščine občine Jesenice, za katero je bil predlagan obsežen dnevni red. Poleg 11 napovedanih točk, so razpravljali še o dveh dodatnih zadevah.

Odborniki so brez pripomb potrdili družbeni dogovor o izhodiščih za politiko in financiranje družbenih denarnih pomoči, ki naj bi ga podpisale vse slovenske občine skupaj z izvršnim svetom Slovenije, Rdečim križem Slovenije, republiško skupnostjo otroškega varstva, konferenco za rehabilitacijo invalidov in skupnostjo občinskih služb socialnega varstva Slovenije. Odborniki so že potrdili tudi odlok o družbenih denarnih pomočeh.

Dosti bolj živahna pa je bila razprava ob poročilu Zavoda za šolstvo, enote Kranj o organizaciji šolske mreže v naši občini. Kot je znano je skupščina občine Jesenice že večkrat razpravljala o vprašanih šolstvu, na zadnje tudi marca letos, ko so sklenili zahtevati tudi mnenje strokovnjakov, predvsem glede ukinitve oddelčnih šol na Hrušici in Blejski Dobravi, o združitvi šol Mojstrana in Kranjske gora in pa seveda o združitvi obeh jeseniških šol. Tako iz poročila kot tudi iz besed predstavnika zavoda na seji Ferda Bema, lahko povzamemo priznanje, da smo v naši občini veliko naredili za razvoj šolstva, saj imamo v vseh krajih po vojni zgrajene nove šole. Z dograditvijo šole še v Žirovnici, pa bo problem osnovnega šolstva rešen v celoti, razen seveda na samih Jesenicah, kjer je za 52% otrok na razpolago samo 26 učilnic (za 48% otrok izven mesta je na voljo 43 učilnic).

Ferdo Bem je tudi poudaril, da tudi zaradi tega šole naše občine dosegajo dobre učne uspehe, ki jih uvršča med boljše šole v Sloveniji. Dejal je tudi, da bomo v šolah dosegli največji prihranek, ne s tem, če bo kje kakšna administrativna moč manj, ampak če bomo zagotovili pogoje, da bo čim več otrok v osmih letih uspešno opravilo vseh osem razredov, to pomeni, da bo čimmanj ponavljajcev.

Glede na dopolnitve ustave, ki zahteva večje soodločanje delovnih ljudi pa je menil, da bo potrebno tudi šolnike pritegniti k izoblikovanju potrebnih programov razvoja in čim boljših organizacijskih oblik.

K temu je predsednik skupščine občine Franc Žvan dodal, da smo skoraj v celoti uspeli program šolstva v občini rešiti, vsaj do sedaj brez samoprispevka občanov, kar je najpogostejša oblika reševanja problemov.

Po daljši razpravi so sklenili, da je treba pripraviti nov program razvoja šolstva v občini, saj je sedanji izpolnjen. Treba je pripraviti pro-

gram za naslednjih osem let in to za osnovno šolstvo, srednje šolstvo, izobraževanje odraslih in za otroško varstvo. Ko bo program na-rejen, pa naj bi se odločali tudi o reorganizaciji šolske mreže v občini.

Glede na poročilo in mnenje sveta naj bi se odločili ali za dozidavo že obstoječe šole na Tomšičevi cesti, ali pa za gradnjo nove šole na Plavžu. Če bomo dograjevali potem je združitev obeh šolskih kolektivov upravičena, če pa bomo gradili novo šolo na Plavžu, potem pa združitev ni utemeljena. Šolniki dobro vedo, koliko časa je potrebno, da se nek šolski kolektiv izoblikuje in uspešno dela.

Prav zato ustrezni svet tudi predlaga, naj bi rezervirali prostor na Plavžu.

V dodatni točki so odborniki že sklenili, da Zdravstvena šola na Jesenicah lahko ustanovi v Ljubljani oddelke za odrasle ambulantno bolnišnične smeri. Za tak oddelke je zaprosil Klinični center v Ljubljani, ki bo tudi financiral štiriletno šolanje. Jeseniška šola bo le vodila pedagoško delo.

Na petkovi seji skupščine občine pa so razpravljali tudi o nekaterih urbanističnih zadevah. Najpomembnejša je bila razprava o zazidalnem načrtu Plavž I. Načrt predvideva graditev treh členjenih stolpnih pri starem pokopališču in železniški progi in dveh križnih stolpnih pri Kurilniški ulici. Tretja križna stolpnica je predvidena ob cesti na Golico, vendar so na predlog ustreznega sveta predlagali, da se gradnja odloži za tretjo etapo, s tem, da bi tako pustili tudi možnost za spremembe programa. Tako bomo na tem delu Plavža dobili približno 400 novih stanovanj, istočasno pa naj bi bil Spodnji Plavž po besedah načrtovalcev dokončno urejen. Na predlog sveta so tudi opustili gradnjo dveh tripleks garaž, namesto teh pa bodo gradili večjo garažno hišo. Predvideno je tudi, da bi za potrebe Plavža uredili tudi ogrevanje iz skupne centrale.

Navzoči so imeli sicer nekaj pripomb in vprašanj, vendar menimo, da je bil interes preslab. O zazidalnem načrtu, ki je bil dalj časa javno razgrnjen, se je oglasil en sam občan, prav nobenega mnenja pa ni bilo od jeseniških strokovnjakov — arhitektov in gradbenikov o tem, kako nove stanovanjske gradnje vključevati v deloma že zazidana območja.

Odborniki so potrdili zazidalni načrt brez sprememb, razen že omenjenih garaž. Poleg tega so menili, da je potrebno za ureditev starega

pokopališča v park pripraviti posebno studijo, nujno pa bo potrebno začeti z izdelavo urbanističnega programa tudi mesta Jesenic, saj je treba predvideti, kako naj bi izgledal naš kulturni center, kako osrednji poslovni del mesta in kako tudi v končni obliki tudi Plavž.

Poleg tega so odborniki že sklenili, da je program žičnic in smučišč v Gornjesavski dolini sestavni del urbanističnih načrtov, potrdili pa so tudi odlok o gradnji cestnega nadvoza s priključki v Mostah. Mišljen je nadvoz čez železniško progo na cesti v Završnico, odlok pa je potreben za nadaljnje urejanje zemljiških zadev.

Odborniki so sicer brez sprememb, čeprav so imeli več vprašanj, potrdili odlok o davku na promet nepremičnin v občini. Novi zakon je spremenil način obdavčitve. Prej je bil davek določen glede na skupno vrednost nepremičnin, po novih predpisih pa se davek nanaša na prometno vrednost kvadratnega metra zemljišča, kar pomeni, da bo davek tem večji, čim večja bo vrednost. Zakon predvideva različne lestvice obdavčitve za kmetijska zemljišča, stavbna zemljišča in gradbene objekte.

Na seji so razpravljali še o nekaterih drobnih zadevah. Odborniki so se strinjali z podpisom pogodbe o ustanovitvi Ljubljanske banke, ki ima svojo enoto tudi na Jesenicah, potrdili so predlog za združitev Skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in Skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov v enotno Skupnost zdravstvenega zavarovanja Kranj. Podjetju Sportmetal — odboru za gradnjo hale pa so izdali garancijsko izjavo za najetje kredita v višini 500.000 novih dinarjev, kar bodo porabili za delno dograditev zahodne stene. Na petkovi seji so potrdili odlok in imenovali tudi sedemčlansko komisijo, za ugotavljanje izvora premoženja in odmero davka od nenapovedanega dohodka. Poleg tega so imenovali Andreja Pikona za ravnatelja osnovne šole Prežihov Voranc in Jelo Leštan za ravnateljico Posebne osn. šole na Jesenicah.

Novice iz radovljjske občine

Občinski komite ZK je v torek organiziral celodnevni posvet sekretarjev organizacij in oddelkov ZK, članov komiteja in predsednikov komisij pri občinski konferenci ZK. Ocenili so delo vseh organov ZK v občini in govorili o nalogah vodstev ZK in o mednarodnem položaju Jugoslavije.

V sredo, 4. oktobra, so na 19. seji sveta za prosveto in kulturo pri občinski skupščini obravnavali spremembe odloka o podeljevanju Prešernovih nagrad in predloge za razpis Prešernovih nagrad. V razpravi je bila tudi informacija o srednjeročnem programu razvoja kulture v občini.

Na volilni konferenci občinskih sindikatov, 28. septembra, so za delegate 8. kongresa ZSS izvolili sedem članov sindikatov. Iz industrije so bili izvoljeni inž. A. Arih — GG Bled, M. Blažič — Almira Radovljica, J. Kralj — Veriga Lesce in inž. M. Vrečko — Elan Begunje. Iz kmetijstva je bil izvoljen J. Avsenek KŽK — obrat Poljče, iz gradbeništva inž. M. Rutar — SGP Gorenje Radovljica in iz storitvenih dejavnosti A. Zupan — Viatorjevi hoteli Bled.

Na današnji seji sekretariata sekcije za zasebno delo z lastnimi sredstvi pri obč. konferenci SZDL so sklenili sklicati sestanek sekcije na katerem bodo obravnavali predlog novega zakona o zasebnem delu z lastnimi sredstvi. Na razpravo bodo povabili vse zasebne lastnike iz radovljjske občine.

V ponedeljek, 9. oktobra, bo razširjena seja izvršnega odbora krajevne konference SZDL Radovljica. Pregledali bodo dveletno poročilo o dejavnosti radovljjske krajevne skupnosti in se dogovorili o sklicu 2. seje krajevne konference na kateri bo osrednja točka dnevnega reda delo krajevne skupnosti in ostalih družbenih organizacij in društev v mestu.

V tednu požarne varnosti je občinska gasilska zveza pripravila vrsto akcij in prireditev. Gasilci so poskrbeli za široko propagando preprečevanja požarov, priredili so številna tekmovalna pioniirjev in z devetimi desetinami sodelovali na področnem tekmovalju v Kranju. Vsa prva in druga mesta so osvojile ekipe radovljjske zveze. V nedeljo pa se bodo pomerili še na občinskem tekmovalju v Stari Fužini.

Pred kratkim je izšla druga številka tovarniškega glasila Plamen, ki ga je letos začela izdajati delovna skupnost tovarne vijakov iz Kroke. V občini izhaja za zdaj poleg Plamena še šest glasil delovnih skupnosti GG Bled, Vezenine Bled, LIP Bled, Veriga Lesce, Elan Begunje in Viatorjevi hoteli Bled.

Na povabilo delavske univerze Leverkusen v ZRN je v petek odšla na enotedenski obisk skupina slušateljev delavske univerze Radovljica, ki s tem vrača obisk nemškemu kolegom, ki so bili v Radovljici letošnjo spomlad.

Največji izvoz, ki ga je Veriga iz Lesc kdajkoli dosegla v enem mesecu, je bil v letošnjem juliju. Na tuje tržišče so izvozili za 272.938 dolarjev svojih izdelkov.

Stanovanjsko podjetje Radovljica bo gradilo ob blokkih na Cankarjevi cesti v Radovljici večje število triplex garaž, ki bodo zgrajene do junija 1973. Garaže bodo prodajali kupcem po orientacijski ceni 15.000 din.

Prizadevni člani blejskega konjeniškega kluba Triglav pod vodstvom znanega konjereja Miha Ferčaja iz Zasipa, so v nedeljo priredili zelo uspešno razstavo in ocenjevanje plemenitih konj. Popoldne pa si je nekaj tisoč domačinov in turistov lahko ogledalo zanimivo povorko jahačev, kmečkih vpreg in kočij po blejskih cestah.

V Bohinju je bilo v soboto 1. srečanje mladine iz čevljarske industrije Slovenije. Zbralo se je nad sto mladih iz Tolmina, Tržiča, Žirov in Maribora, ki so se pogovarjali o svojih problemih in sklenili, da se bodo odslej srečevali vsako leto.

V cerkvi na blejskem otoku je v četrtek, 28. septembra, popoldne pred številnimi turisti nastopil znani pevski oktet Gallus iz Ljubljane. Predstavil se je s starimi umetnimi in narodnimi pesmimi.

V nedeljo je bilo končano tridnevno mednarodno tekmovalje radijsko vodenih letalskih modelov za cup Bleda 72. Na letališču ALC v Lescach se je pomerilo 28 tekmovalcev iz Avstrije, Švice, ZRN, Liechtensteina, Bolgarije in Jugoslavije. Zmagal je Prettner iz Avstrije, naš najboljši tekmovalce, ki je zasedel 16. mesto pa je bil Markun iz Kranja.

Skupnost za varstvo okolja Slovenije je od 4. do 6. oktobra organizirala na Bledu prvi simpozij o onesnaženju okolja, ki so se ga udeležili poleg domačih tudi nekateri tuji strokovnjaki.

Kramljanje z bralci

K slikam, objavljenim v 9. številki Muzejskega vestnika, smo dobili naslednje podatke. Naš upokojenec Jože Žerjav, nam je k objavljeni sliki, na kateri je posnet zvon jeseniške cerkve preden so ga odpeljali z Jesenic sporočil naslednje:

Posnetek je bil narejen 8. 11. 1916. Izmed oseb, ki so na sliki je prepoznal ženo z ruto na skrajni desni kot sestro nekdanjega jeseniškega gostilničarja Davorina Tancarja, oziroma teto nedavno umrlega dr. Tancarja. Dekle, ki stoji pred njo v belem predpasniku pa je sestra dr. Tancarja, še živeča Marija Tancar, poročena Rostohar.

Za skupino žena oziroma deklet, ki je bila objavljena v navedeni številki, nam je tovarišica Anica Pogačnik sporočila, da so to tečajnice posebne ga tečaja »toleda«, ki so ga obiskovale. Organiziran je bil v prostorih takratne osnovne šole na Jesenicah, poučevala pa je že umrla učiteljica ročnega dela Kosova iz Kranja. Slika je posneta na terasi takratne osnovne šole, sedaj gimnazije. Sporna je le letnica, ker eni navajajo, da je bil posnetek narejen po letu 1930, medtem ko drugi navajajo, da je bil narejen še pred letom 1930, okrog leta 1926. Od številnih obiskovalk tega tečaja smo bili obveščeni o imenih, tako da praktično poznamo skoraj vse udeleženke tečaja.

Vsem bralkam se najlepše zahvaljujemo za posredovane podatke, še posebno pa tovarišici Damjanovi, ki nam je pisala iz Premanture.

Vsem bralcem in sodelavcem se najlepše zahvaljujemo za pomoč in se seveda priporočamo za nadaljnje sodelovanje.

Kako stare so pravzaprav Jesenice

9. nadaljevanje

V zadnji številki Muzejskega vestnika smo pod gornjim sestavkom nekako utrdili, da so imena krajev tako samih Jesenic kakor bližnje okolice pretežno slovanskega izvora, pri čemer lahko ugotovimo, da so bili le naši predniki tisti, ki so gosteje naselili ožjo Gorenjsko in Gornjesavsko dolino. Izjema je morda le nekaj krajevnih imen, ki izhajajo še iz antične dobe in so jih naši predniki nekako prevzeli od staroselcev.

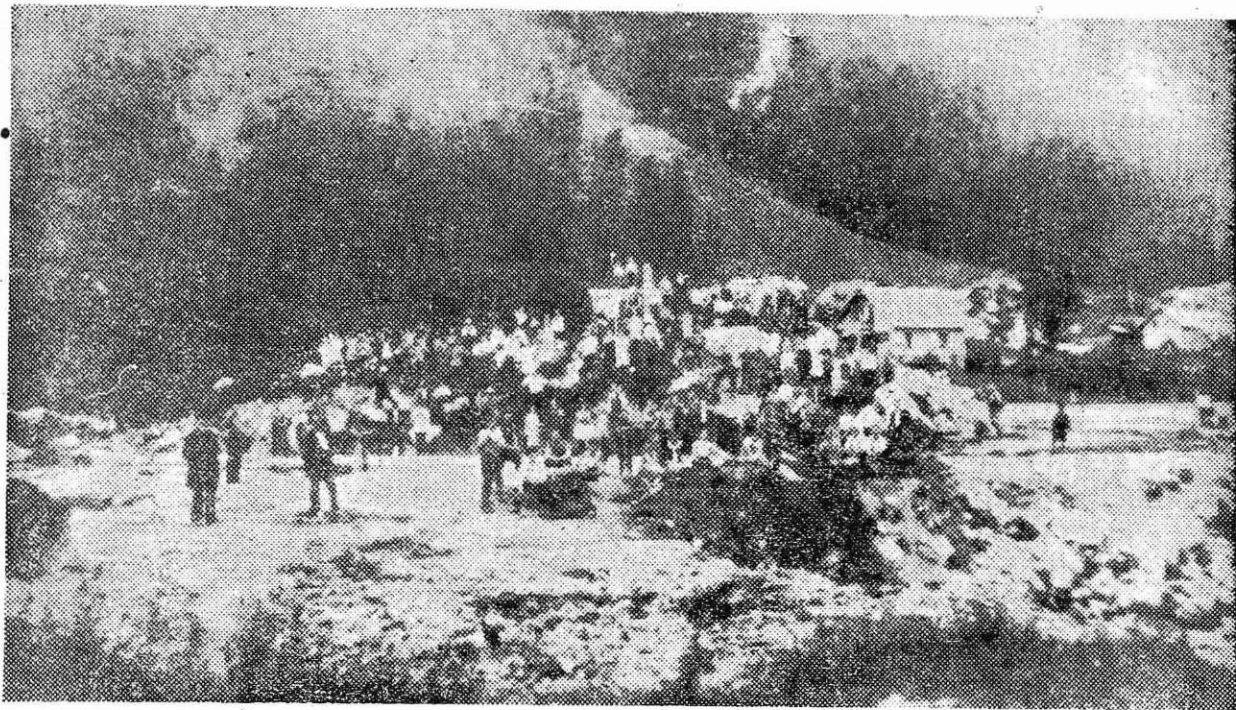
Zato na tem mestu lahko poudarimo, da so trditve nemških zgodovinarjev, ki so bile zlasti močne v času germanizacije Gorenjske med drugo svetovno vojno, da so tu pred Slovani živeli Germani, povsem neutemeljene.

Udeležba Ostrogotov in Langobardov v prebivalstvu na našem ozemlju, je bila namreč tako bežna in tako majhna, da ni zapustila njihova prisotnost nobenih sledov in da v zgodovini poselitve tega ozemlja za nadaljnja razdobja sploh ne pridejo v poštev. Goti so bili tu sicer res pol stoletja politični gospodarji, a to gospodstvo je bilo izraženo le v obliki redkih maloštevilnih posadk. V času vojne z Bizantinci so Ostrogoti sami potegnili te posadke nazaj v Italijo. Dvajsetletno frankovsko politično gospodstvo nad pokrajinami, ki so bile tako daleč od njihovega središča, ni pustilo prav nobenih sledov. Langobardi so imeli svoje središče prav tako v Podonavju, pri nas pa so njihovi sledovi v najdbah le redki. Edina večja germanska naselbina iz tega časa pri nas je Kranj, ki pa je prav tako propadla že pred koncem VI. stoletja. Germanska plemenata torej niso zapustila nobenih ostankov ali sledov, ki bi preživeli doselitev alpskih Slovanov, pazljivo in vestno pretresanje izvora krajevnih imen na slovenskih tleh pa doslej ni moglo ugotoviti tudi nobene zanesljive germanske dediščine v tem pogledu, ki bi izvirala iz dobe pred naselitvijo Slovanov. Slovani, ki so skupaj z Obri prišli v naše kraje, so tu naleteli le na romanizirane ostanke ilirsko-keltskega prebivalstva, v kolikor se niso umaknili pred njimi v Italijo ali na Bavarsko. Dokaz za ostanke teh ljudstev so tudi značilna krajevna imena, kjer so bili naseljeni. Zanimivo je namreč, da so Slovani vse prvotne prebivalce imenovali z nazivom »Vlah« ali »Vlahi«. Prav iz te besede pa je na Slovenskem in tudi na Gorenjskem nekaj imen na primer Lahovče pri Cerkljah, Lahinja pri Celju, Laška vas, Laško in podobno, kar vse izvira iz ostankov prvotnih prebivalcev — Vlahov.

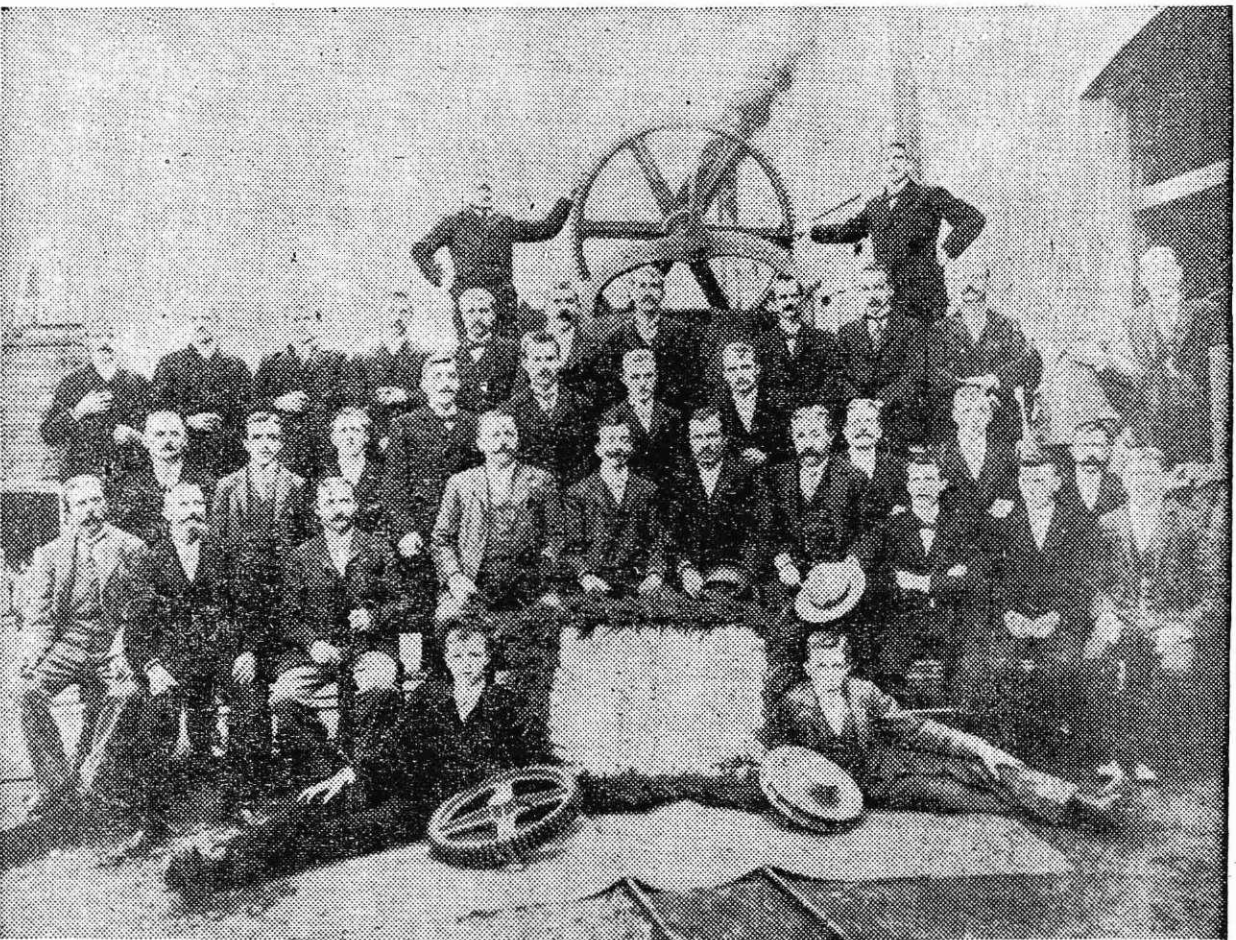
Iz tega lahko zaključimo, da so Slovani z ostanke staroselcev le živeli v nekakšnem sodelovanju. Z njimi so izmenjavali razno blago in sprejeli od njih tudi nekatere običaje in navade ter morda povzeli po njih tudi umnejši način obdelovanja zemlje in razne obrtne dejavnosti.

Muzejsko — zgodovinski vestnik

10 OKTOBER

Posnetek je zlasti starejšim Jeseničanom poznan, saj predstavlja številne meščane pri prostovoljnem delu ob izravnavanju skalnatega terena za takratnim Krekovim domom, kjer vidimo dandanes izravnano športno igrišče. Glede nastanka slike imamo podatek, da je bilo to leta 1927, vendar je ta podatek nekoliko pomanjkljiv, zato prosimo bralce, zlasti tiste, ki so tu delali, če nam lahko posredujejo kaj več podatkov o tem, konkretno kdaj se je z delom pričelo, kdaj je bilo končano in kdaj je bil narejen posnetek in po možnosti avtorja fotografije. Slika je zanimiva za naš slikovni zgodovinski arhiv, saj lepo prikazuje področje vzhodnega dela Jesenic v tistem času.

Slika nad predstavlja skupino livarjev in mojstrov z obratovodji iz prvih začetkov livarske dejavnosti v KID leta 1905. Sliko nam je odstopil naš sodelavec Vojteh Grebenšek s pojasnilom, da je v skupini tudi njegov oče, žal pa nam ni vedel nič povedati o ostalih. Prosimo bralce, zlasti starejše, če upokojene sodelavce, predvsem livarje, če nam lahko posredujejo imena livarjev na sliki.

Kot smo omenili v prejšnjem sestavku, so Slovani v prvem valu naselili morda le Bled z okolico in radovljiško-žirovniško polje. Nekateri zgodovinarji so mnenja, da so v tem času prišli kvečjemu do jeseniškega polja, kar utemeljujejo s tem, da je bila Gornjesavska dolina še divje zaraščena, skalnata in kot taka neprehodna. Sodobni zgodovinarji pa imajo pomisleke o neprehodnosti Gornjesavske doline, čeprav za nasprotno trditev še nimamo dokazov. Arheolog in kustos pri Gorenjskem muzeju Kranj Andrej Valič je mnenja, da je bila dolina le prehodna in da je služila kot manj pomembna komunikacijska vez, to je kot tovarna pot. Prav tako ni znano, kakšno vlogo je odigrala naša Jeseniška in Gornjesavska dolina v dobi preseljevanja narodov. To je vprašanje, ki še ni razčiščeno, posebno še če upoštevamo prehod proti Trbižu.

Če se sklicujemo na navedbe italijanskega pisca Ravnasa, ki navaja v svoji Cosmografiji, da je bilo na Gorenjskem pred prihodom Slovanov osem mest, od katerih nam je ostalo edino znano mesto iz antične dobe mesto Kranj, nastaja vprašanje, s katerim se bavijo zgodovinarji, kje so bila tista mesta in koliko letih bi moglo biti na Gorenjskem od Ljubljane proti Trbižu. To je seveda stvar ugotavljanja in dela naših arheologov. Povsem razumljivo pa je, da v kolikor so navedbe Ravnasa točne, da je Gorenjska morala imeti povezavo s Kanalsko in Ziljsko dolino prek Gornjesavske doline. Če so Slovani naselili Jesenice in Koroško Belo že v prvem valu ali pozneje, nam bodo lahko v dokaz le eventualne najdbe, v kolikor bi jih res našli na področju jeseniških »žal«, o čemer smo pisali v enem prejšnjih nadaljevanj. Glede okostij, ki so bile najdene pri kopanju temeljev za jeseniško carinarnico, po izjavah Podpacove, sem iskal konkretnih dokazov. Kljub vsemu poizvedovanju na ustreznih forumih, kakor tudi pregledu številnih virov, ki naj bi o tej najdbi karkoli pisali, nisem našel ničesar otipljivega. Tudi uslužbenci Gorenjskega muzeja Kranj in Spomeniškega varstva o tem ne vedo ničesar. Nastaja torej dvojje ali je vest o tem, ki je sekundarnega značaja, nedokazana, ali pa obstaja možnost, da o vseh teh najdbah nihče od pristojnih ni obvestil višjih forumov. Kakor koli že, ledinsko ime Žale, ki je lastno za grobišča starih Slovanov, je že čisto bilo tudi dokaz, da so tam pokopavali umrle, kajti vsaka zadruga »staroslovansko naselje« je imela svoje pokopališče »Žale«. Podobno ledinsko ime Žale najdemo tudi v bližini bohinjske Srednje vasi, kjer so arheologi v začetku 20. stoletja našli na grobove starih Slovanov, kakor tudi na Bledu.

Točen čas prihoda Slovanov bo težko določiti, vendar prepustimo to času. Mi pa bomo v nadaljevanju na kratko opisali življenje Slovanov v vzhodno alpskih deželah po naselitvi.

Zmotno bi bilo misliti, češ da so se naši predniki po prihodu v naše kraje takoj lotili obdelovanja zemlje in živeli v miru. Časi preseljevanja narodov od tretjega do nekako osmega stoletja našega štetja, so bili burni in polni bojev ter plenjenja, da bi bilo težko govoriti o miru. Slovani na Gorenjskem so imeli na jugozahodu mejaše germanske Langobarde, s katerimi so bili v stalnih bojih za posest. Tudi Bavarci s Franki so si želeli podrediti dežele antičnega Norika. Obri, s katerimi so bili Slovani v nekakšni zvezi, pa so tudi pritiskali na Slovane, tako da so bili le-ti prisiljeni z mečem v roki braniti zasedeno zemljo. Močna slovanska zveza, ki jo je osnoval kralj Samo, je za nekaj časa odvrnila napade tako Obrov kot Bavarcev, toda po smrti Sama v drugi polovici sedmega stoletja je ta slovanska zveza razpadla. Ostaia je še sicer močna Karantanija. Nastaja pa vprašanje, v kolikor so Slovani naseljeni na ozemlju Gorenjskem, spadali v to Karantansko kneževino. Zgodovinski viri tega ne navedajo točno. V določenih obdobjih pa je Gorenjska upravno sodila v karantansko slovansko kneževino.

Z naselitvijo v novi domovini so tudi Slovani počasi po vzorih zahodnih sosedov izoblikovali drugačno družbeno ureditev, to se pravi, da so si postavili nekakšne vladarje ali kneze. V to jih je prisilila že obramba pred sovražniki, saj so posamezni rodovi in plemena le niso mogli uspešno braniti. Prvga slovanskega kneza Valuka omenjajo zgodovinski viri že v začetku sedmega stoletja. Vzporedno z nastankom plemstva pri Slovanih pa se je pričela tudi nova faza v gospodarstvu in obdelovanju zemlje, ki ni bila več skupna last, ampak se je že delila v privatno lastnino. S tem je nastajalo razslojevanje na premožnejši in siromašnejši sloj. To je že vodilo v začetek

fevdalizma. Pritisk Obrov na Slovane je bil tako močan, da so le-ti morali iskati pomoč pri Bavarcih, s čimer pa so v osmem stoletju izgubili tudi svojo samostojnost. Prišli so pod bavarsko nadoblast. Po zmagi Frankov nad Bavarci in Langobardi pa pod Franke.

Po zmagi Frankov nad Madžari v drugi polovici 10. stoletja je bila osnovana pod okriljem frankovske države Velika Karantanija. Sem so sodile poleg matične vojvodine Karantanije še razne mejne grofije, med katerimi je bila tudi kranjska mejna grofija, imenovana Carniola.

Kako je sploh nastalo ime Kranjska? Ime je nastalo iz dvojne imenske podlage, keltske Carniole in slovanske Krajine. Krajina pomenja pokrajino sploh, posebej pa še obmejno. Kar je v nemščini in latinščini »marka«, to je v slovenščini krajina. Krajina kot deželno ime je obviselo na največji in najpomembnejši slovanskih krajin, to je na marki ob zgornji Savi. Da se je splošno ime krajina ohranilo prav tu, so pa vplivali odnosi tega imena do imen keltskega izvora Carniola in Carnium. Carniola je to, kar mala Carnia, za razliko od večje, ki se je razprostirala onstran glavnega grebena Julijskih Alp, v današnji severni Furlaniji in ima ime po prebivalcih Karnih. Carniola ali mala Carnia je v pozni antiki obsegala še večji del današnje Gorenjske. Mesto Carnium se danes imenuje Kranj. Ime Carniola, ki je ostalo v zgodnjem srednjem veku v spominu zahodne Evrope, se v zanimivi zvezi pojavi zopet v času obnove krajin ali mark na jugovzhodu: »Carniola, ki se po domače imenuje marka Creina,« (leto 973). Domače ime za Carniola je bilo torej v drugi polovici 10. stoletja Creina, to je Krajina. Ime Krajina se je kot deželno ime moglo tem bolj utrditi, ker je prvič pomenilo isto kot nemško-latinska marka in drugič, ker je k temu pripomoglo srednjeveško ime za antični Carnium. Iz Carnium je nastalo namreč slovensko ime Kranj, ki se v virih 10. in 11. stoletja imenuje Creina, torej prav tako kot obenem ime za deželo: Krajina. Označbi za deželo in kraj sta se strnili, čeprav sta različnega izvora, ena keltskega, druga slovanskega. Po slovanski Krajini so Nemci začeli imenovati deželo Creina — Krain, prav tako pa tudi pomemben kraj ob sotočju Save in Kokre, kjer je od 12. stoletja stal grad deželnega grofa v Krajini — Kranjski (Krain-burg). Kakor je ime mesta Creina pripomoglo k ustalitvi imena Krajina-Krain, tako je pod vplivom iz Carnium v slovanščini nastalega Kranj ustvarjen poleg deželne naziva še drugi, imenovan po Kranju, Kranjska, to je dežela, ki spada pod deželnega grofa s sedežem v Kranju. Oblika Kranjska je staro Krajino kot deželno ime v slovanščini končno izpodrinila.

Stane Tušar

Koledar pomembnejših dogodkov za oktober

1. oktobra 1941 je bilo razpuščeno Planinsko društvo Slovenije, podružnica Jesenice. S tem aktom je bila zaplenjena tudi imovina planinskega društva, to se pravi vse planinske kočice na Gorenjskem, ki so prišle v last Deutscher Alpen Verein.

Od 1. do 3. oktobra 1943 je zasedal v osvobodnem Kočevju zbor odposlancev slovenskega naroda. Na njem je bilo 572 odposlancev, ki so bili izvoljeni na volitvah med 20. in 25. septembrom. Na tem zboru so izvolili tudi štiridesetčlansko delegacijo za drugo zasedanje AVNOJ.

2. oktobra 1904 je bil v prostorih gostilne Ferjan na Savi ustanovni občni zbor telovadnega društva Sokol. Tako je bilo na Jesenicah ustanovljeno prvo slovansko telovadno društvo. Do takrat je delovalo namreč le nemško društvo imenovano Turn Verein.

2. oktobra 1938 so na Jesenicah delavci s češko-slovaškimi zastavicami v gumbnicah manifestirali solidarnost s Češkoslovaško po Münchenskem diktatu. Podobne manifestacije solidarnosti so bile tudi po drugih krajih Slovenije.

3. oktobra 1929 se je dotakratna kraljevina SHS (Srbov, Hrvatov in Slovencev) preimenovala v kraljevino Jugoslavijo.

Iz prvotnih 26 političnih oblasti je nastalo devet banovin. Dravska banovina, ki je zajemala ozemlje Slovenije, je nastala iz mariborske in ljubljanske oblasti.

5. oktobra 1920 je bila z naredbo višjega šolskega sveta v Ljubljani ustanovljena na Jesenicah deška in dekliška meščanska šola. V prvi letnik se je vpisalo 38 učencev in 75 učenek.

5. oktobra 1934 je začela izhajati v Dolnji Lendavi Ljudska pravica, glasilo delavcev in kmetov, legalen partijski list. Do preselitve lista v Ljubljano oktobra 1935 ga je urejal Miško Kranjec, nato pa do prepovedi 6. marca 1936 Ivan Kreft.

6. oktobra 1923 je podružnica NSPJ Jesenice organizirala v dvorani delavskega doma pri Jeleni proslavo oktobrske revolucije. O pomenu socialistične revolucije je spregovoril Janez Mlakar.

10. oktobra 1920 se je v plebiscitni coni A izreklo 15.279 (40,96 %) vseh glasovalcev za Jugoslavijo, za Avstrijo pa 22.025 (59,04 %); med slednjimi je bilo blizu 10.000 glasov Slovencev, ki so glasovali za avstrijsko republiko proti kraljevini SHS. — Co-na B je zato brez glasovanja pripadla Avstriji.

14. oktobra 1934 je bila na Rožci svečana otvoritev novozgrajene smučarsko-turistične koče, ki so jo zgradili člani skalaškega društva Jesenice.

14. oktobra 1944 so Nemci pripeljali na Jesenice 50 italijanskih vojaških ujetnikov ter jih zaposlili v tovarni KID. Držali so jih pod nadzorstvom straž.

15. oktobra 1933 so bile na Jesenicah občinske volitve. Izmed kandidatov, ki so jih predlagale takratne politične organizacije, je bil izvoljen za župana mr. ph. Jože Žabkar.

16. oktobra 1940 je upravno sodišče v Celju na procesu v zvezi pregnancev v Bileči razveljavilo banovinsko odločbo o pregonu Perko Vencija in Ignaca Kralja kot nezakonito. S tem aktom sta bila omenjena dva jeseniška železarja oproščena nadaljnje internacije. Odvetnik dr. Ivo Štempihar se je kot zagovornik odločno postavil na stran politično preganjanih delavskih voditeljev.

17. oktobra 1855 je Anglež Henry Bessemer s svojim patentom za posebni postopek predelave surovega železa v jeklo uveljavil novo tehnologijo za pridobivanje jekla v posebnih pečeh hruškaste oblike. Tako je nastala znana peč imenovana »bessemerjeva hruška«, ki se je v nekaj letih močno razmahnila v svetu, kjer se še danes s pridom uporablja v železarstvu.

18. oktobra 1890 je pogorela v Bohinju stara Zoisova železarna v Bistrici, ki je bila v tem času že last Kranjske industrijske družbe. Preko 300 bohinjskih železarjev, ki so tako izgubili svoj kruh, se je postopoma preselilo v jeseniške in javorniške obrate, kamor so prepeljali tudi vse še uporabne strojne naprave iz Bohinja. S tem katastrofalnim požarom je tisočletno železarstvo v Bohinju zamrlo.

18. oktobra 1934 je bila v telovadnici Sokolskega doma na Jesenicah svečana komemoracija v počastitev v Marseillu ustreljenega kralja Aleksandra. Po komemoraciji bi vsi navzoči morali položiti prigeo mlademu kralju Petru. Ker je športni odsek Enakosti pod vodstvom Jožeta Gregorčiča odklonil sodelovanje na tej komemoraciji, je bilo leto društvo od takratnih političnih oblasti razpuščeno.

21. oktobra 1937 je pričel obratovati novozgrajeni plavž v obratih KID. To je hkrati pomenilo nadaljevanje tisočletne plavžarske tradicije na Jesenicah, ki je bila prekinjena z ugasnitvijo plavža na Savi leta 1897.

21. oktobra 1940 so na Jesenicah slovesno praznovali 20-letnico ustanovitve in dela državne meščanske šole na Jesenicah. V teh letih je maturiralo 586 dijakov, od tega 305 deklet.

21. oktobra 1941 sta dva bataljona nemških vojakov v Kragujevcu v maščevanje za 10 padlih in 26 ranjenih nemških vojakov postrelila blizu 7.000 rodoljubov.

22. do 23. oktobra 1955 je bil na Jesenicah kongres Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije.

23. oktobra 1930 je banovinska uprava prepovedala delavska zborovanja, ki so jih sklicali socialisti na Jesenicah in ostalih industrijskih krajih v Sloveniji, da bi na njih razpravljali o gospodarski krizi in problemih delavstva.

24. oktobra 1906 je bila zgrajena ozkotirna železniška proga na relaciji obratov KID na Savi — Javornik, ki je bila namenjena za prevoz ingotov v javorniške valjarne. Pri tem lahko omenimo, da so do tedaj vse ingote vlite na Savi vozili do javorniških valjarn z volmi.

25. oktobra 1936 sta Nemčija in Italija ustanovili »Os Rim-Berlin«.

27. oktobra 1819 postane lastnik javorniških in bohinjskih fužin Anton Zois, baron plemeniti Edeltstein, ki je podeloval to premoženje po svojem stricu baronu Žiga Zoisu.

29. oktobra 1918 je bila proglašena nova jugoslovanska država — kraljevina SHS. V počastitev tega dogodka je bila okoli Jesenic organizirana povorka, ki so se je udeležili skoraj vsi prebivalci. Tako so se slovenski narodi otreli tisočletnega franko-sko-nemškega jarma.

Obči
reno
dom
prti
je bi
sicer
Stan
čani

Pri I
dosež
in lej
rekli,
in si
slabš
V zv
mana
skrbi
odgov

»Za
mora
ne sa
skrbe
bo tr
za od
izogni
rebitr
tovon
pogos
pride
smetr
menje
prilik
čane,
gajo
da ga
sebej
V o
bomo
no p

Zan
sar n
Podm
Podm
mi, k
lahko
va sa
na m
ni oz
gorijo
steza
ali m
že ta

Len-
etov,
blja-
nato

e or-
lenu
ciali-

zrek-
vijo,
ni je
sovali
- Co-
i.
tvori-
ki so

enice
osili
tvom

inske
le ta-
m za

ju na
javilo
ja in
sta
ščena
pihar
n po-

ner s
lelave
logijo
kaste
»bes-
nočno
upo-

stara
času
o 300
svoj
in ja-
se še
kata-
v Bo-

skega
poča-
ndra.
ti pri-
odsek
klonil
o dru-
no.
ozgra-
nilo na
Je-
plavža

o pra-
e me-
turi-

ih vo-
lih in
7.000

i kon-
enje.
epove-
ociali-
ajih v
darski

na že-
avi —
gotov
no, da
javor-

movili

kih in
Edel-
vojem

igoslo-
v tega
povor-
Tako
ankov

Občinski komite ZKS Jesenice je prejšnjo sredo, 27. septembra zvečer skupaj z občinsko konferenco, SZDL, občinskim odborom ZZB NOV in komisijo za interniranje pripravil v delavskem domu na Javorniku drugo srečanje tovarišev, ki so bili v bivši Jugoslaviji preganjani in zaprti v Ivanjici ter Bileči. Na zadnjem takem srečanju, ki je bilo približno pred desetimi leti, je bilo živih še 20 tovarišev. Ob zadnjem srečanju pa so ugotovili, da je živih same še 11, in sicer: Vencelj Perko, Franc Sirc, Jože Stražšar, Rudolf Pančur, Valentin Marinko, Janez Arih, Stanko Demšar, Janez Egart, Anton Klemenc, Konrad Šivic in Alojz Vilman. Na zadnje srečanje jih je prišlo devet, Janez Arih in Konrad Šivic pa sta se zaradi bolezni opravičila. B.

Kako je s čistočo in redom v našem mestu?

Pri Turističnem društvu Jesenice so ugotovili, da je bil letos dosežen zopet viden napredek pri izboljševanju urejenosti in lepega izgleda mesta Jesenic ter bližnje okolice. Lahko bi rekli, da so se skoraj vsi prebivalci, ki so imeli za to možnost in sredstva, trudili pri olepšavi kraja z rožami. Nekoliko slabše pa je v pogledu čistoče, odlaganja smeti in podobno. V zvezi s tem sem prosil za kratek razgovor Staneta Zorman, direktorja podjetja Kovinar, ki na našem območju skrbi za čistočo, poleg nekaterih drugih del. Takole mi je odgovoril:

»Za čistočo mesta bomo morali skrbeti vsi občani in ne samo delavci, ki poklicno skrbijo za to. Razmišljamo, da bo treba kupiti še en kamion za odvoz smeti, da bi se tako izognili nevšečnostim ob morebitnih okvarah sedanjega tovornjaka. Te nastopajo pre pogosto predvsem zato, ker pride v boben za stresanje smetnjakov (posod) večje kamenje in opeka. Zato ob tej priliki še enkrat prosim občane, naj tak material odlagajo poleg posod za smeti, da ga bodo naši delavci posebej naložili in odpeljali.

V odvoz smeti in odpadkov bomo morali vključiti celotno področje Jesenic, torej

tudi težje dostopna mesta, da bomo smeti res odlagali na določeno smetišče ob Savi. Tam kjer odvoz še ni urejen namreč prebivalci odlagajo smeti kjerkoli in ravno zato imamo toliko divjih smetišč, ki kvarijo izgled našega mesta pa tudi iz higiensko zdravstvenih pogledov to ni prav.

K lepšemu izgledu mesta pa prispevajo tudi čiste ceste in urejene zelenice. V zadnjih letih je bilo za lepši izgled precej narejenega. Res pa je, da to kar imamo premalo čuvamo, kot da ne bi bilo naše. K čistoči mesta bi lahko več prispevale tudi trgovine, s tem da bi

pred svojimi poslovnimi prostori dnevno počistile pločnike. To predvsem v poletnem času, ko kupci kjerkoli odmetavajo ovojni papir, vrečke od sladoleda in podobno.

Ta razgovor izkoriščam, da bi povedal tudi nekaj za zimski čas, ki je ravno pred nami. Po odloku skupščine občine, so namreč vsi lastniki zgradb dolžni že med sneženjem sproti počistiti sneg s pločnikov. Večkrat pa se zgodi, da se čaka samo na naše delavce, ki razumljivo posebno v času dolgotrajnega sneženja, ne morejo narediti čudežev. Delavcev ni veliko in v omenjenem času je njihova prva dolžnost, da počistijo ceste, da promet ne zastane. Občinski odlok je bil v zvezi s tem sprejet zato, da se na nek način poskrbi za varnost pešcev. Razumljivo, kjer se tega ne drže, se pločnik zahodi in poleden, tako da je potem še več dela. Če smo samokritični priznam, da tudi od naše strani vedno ni vse v redu. Kljub velikim težavam pri pomanjkanju delovne sile, se z vsemi močmi prizadevamo in se bomo tudi vnaprej, da bo kar zadeva čistočo, čiščenja snega in drugih naših dolžnosti, vse v kar najlepšem redu. Vse prebivalce pa prosimo, da nam pri tem čimbolj pomagajo. B.

Podmežakljariji hodimo po temi

Zanima me, zakaj se ničesar ne naredi za razsvetljavo Podmežakljo. Kdorkoli hodi Podmežakljo, posebno pozimi, ko je že ob petih tema, lahko opazi, da je razsvetljava samo ob glavni cesti. Celo na mostu, ki vodi ob Železni oziroma železnici luči ne gorijo več, kaj šele »kurja steza«, ki pelje za Čufarjem ali mimo Kalana na cesto. Če tako smo prikrajšani za

normalno pot pa še ta je v popolni temi. Samo pomislite na šolarje, ki hodijo tod vsak dan. Najbrž res ni prijetno hoditi v temi domov in po poti, ki je tako ozka in polna kamenja. Ali res ni nikogar, ki bi karkoli storil za boljšo pot, predvsem pa za osvetlitev. Pomislite predvsem na šolarje in na njihovo varno hojo v šolo in domov. D. Č.

**Dopisujte
v Železarja**

Je kritika zamujena?

Med jeseniškimi novicami v 39. številki Železarja smo prebrali, da so na seji za urbanizem, gradnje, komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve pri skupščini občine, 22. 9. dalj časa razpravljali o zazidalnem načrtu Plavža. O tem je tekla tudi razprava na seji obeh zborov občinske skupščine 29. 9.

K razgrnjenim načrtom je bilo le nekaj pripomb občanov, ki pa niso utemeljene, tako je bilo napisano. Kaj pa je možno sploh utemeljiti, če načrte nekdo superiorno, samo zaradi reda razgrne na vpogled, pripomb pa ne sprejema.

Pa k stvari: stanje stanovanjskega fonda na Jesenicah je stalno deficitno. To je res! Mnogim prosičcem je bilo do sedaj ustreženo, nekateri so si privoščili tudi izbire, mnogi pa še čakajo. Zadostiti potrebam vseh prosičev je težko, zato iščemo — da tako zapišem — možnosti, kako, kaj in kje, da bi to vprašanje čimprej ublažili. Med te sodi nedvomno tudi zazidalni načrt Plavž I.

Toda!

Ali smo res tako bogati? Za izvedbo zazidalnega načrta bo treba rušiti in zgraditi novo. Kdo je izračunal vrednost tega in utemeljil nepotreben strošek, ki zna biti precejšen, in kdo je eventuelno na to pristal?

Ali smo res zavestno brez občutka, kaj se lahko kam postavi in kaj povzroči tako postavljanje? Sedanja gradnja na Plavžu je bila prav gotovo po urbanističnem načrtu, ki je razmeroma, trdim, razmeroma ugodno zagotovil razpored in zračnost (razen na Cesti revolucije v srednjem delu, kjer so bloki pregesto skupaj). V to naselje pa sedanji, menda tudi urbanistični načrt predvideva gradnjo stolpnice, ki bodo zaprle, sicer za ta del Jesenic ugodno lego in zračnost doslej zgrajenih stanovanj.

Okolica je bila, ne brez stroškov, okusno urejena.

Ob sprejetem zazidalnem načrtu Plavž I. pa lahko ugotovimo, da v neposredni soseščini, ki bi bila kaj primerena za gradnjo in dograditev stanovanjske četrti, zidajo nekake hale in garaže in delavnice in kaj še vse. Ali je tak zazidalni načrt tudi utemeljen, ko vsepovsod v svetu take objekte postavljajo izven živega naselja. Tudi to je vprašljivo in tu bi bilo iskati vzroke in upoštevati ugovore, če so bili morda razgrnjeni načrti tudi za te vrste gradnje.

Žal pa moramo ugotoviti, da v naši ozki dolini, po načrtovanju, upam strokovnjakov, hočemo natlačiti čim več na čim manjši prostor.

Zgraditi Jesenice v primerenem mestu je prav gotovo težko, neizpodbitno pa gotovo, da je čas zato zamujen. V preozki dolini si ni mogoče omisliti širine in ozkost je tu.

Ob Železnici in objekatih železnice se trudi cesta, vpadnica v državo, v vse to pa tiščimo še stanovanjske stavbe. Urbanisti v bližnji preteklosti so pač zgrešili napako, ko so v to ožino hoteli strpati poleg gospodarskih objektov še mesto, medtem pa samo nekaj kilometrov proti vzhodu krasna površina še danes služi pašnikom, z drugimi besedami, neizkoriščen svet, ki ga v ozkih Jesenicah tako primanjkuje.

Ni pa rečeno, da moramo napake nadaljevati. Kljub vsemu se še najdejo površine, ki bi jih nevsiljivo izpopolnili s primernimi gradnjami.

Utemeljitev arhitekta za veliko večino Jeseničanov ne morejo biti dokončne in sprejemljive, če ne ustrezajo stanju in so možne boljše rešitve.

Dosedanje gradnje, vsaj na Plavžu, spominjajo na razne tane velike igrače. S tako dragim poigravanjem pa res ne moremo biti zadovoljni. T.

Prosti spisi na temo o požarni varnosti

Občinska gasilska zveza na Jesenicah je v preteklem tednu razposlala vsem osnovnim šolam v občini pismo s prošnjo, da učenci osnovnih šol napišejo prosti spis na temo o požarni varnosti. V pismu je naštetih tudi nekaj gesel oziroma možnosti, ki naj jih uporabijo učenci pri izdelavi prostih spisov. To je vsakoletna akcija gasilske zveze Slovenije, kateri se pridružuje tudi občinska gasilska zveza Jesenice. Občinska gasilska zveza je k sodelovanju še posebej povabila tudi gasilska društva v občini, ki imajo pionske desetine. Tri najboljše proste spise bo občinska gasilska zveza nagradila in jih poslala gasilski

zvezi Slovenije, ki izbere in nagradi po en prosti spis iz vsake občine. Občinska gasilska zveza Jesenice bo sestavke sprejemala do 15. oktobra.

Na občinskem gasilskem vodstvu pričakujejo, da bo akcija uspela, saj je to ena izmed oblik spodbujanja učencev osnovnih šol za delo v gasilski organizaciji, še posebej tam, kjer že imajo pionske desetine ali pa v društvih, kjer jih še ni, pa bi jih radi ustanovili. Akcija ima tudi namen, da učence osnovnih šol opozarja na nevarnosti, ki jih lahko povzroči požar ali druge elementarne nesreče.

JEZIKOVNI POGOVORI

Zadnjič smo zvedeli, kaj je pismo, kakšne vrste pisem poznamo, kako mora biti pisano zgrajeno in lahko prebrali pismo, kakršnega bi se vsak avtor lahko sramoval. Tale prijatelj Rudi ima precej zgrešene pojme o pisanju pisem. Pa pojdimo kar po vrsti.

Priznati moramo, pa čeprav z obžalovanjem, da ravno na vsa pisma ne odgovorimo takoj prvi dan, ampak pridejo na vrsto čez teden, mesec ali še pozneje. Če zavlečemo z odgovorom in nas že dolžnost sili k temu, da vendar spregovorimo, bodimo toliko pošteni in priznajmo, da smo včasih leni in pozabljivi in se ne opravičujemo z otroškimi izgovori, kakršne je našel naš Rudi.

»Poklicno sem trenutno res zelo preobremenjen in sploh sem imel veliko nevšečnosti, tako da za pisanje ni bilo razpoloženja.« (Torej le niso bile samo preobremenjenost in nevšečnosti.)

Rudi se je izgovarjal tudi s kratkotrajno boleznijo, kar pa ni bilo prav nič prepričljivo. Na vsak način naj bo opravičilo kar najkrajše. Ne zgleđujemo se pri Rudiju po obširnosti, saj njegovo opravičevanje zavzema kar slabo polovico pisma.

Zdaj pa k novicam o Rudijevi družini:

»Zdravi smo, čeprav ne vedno«. To je taka splošna misel in ne pove nič pravega. Ali si zdrav ali bolan, česa je več, to verjetno bolj zanima tvojega prijatelja, Rudi.

»Otroci počasi doraščajo«. Kakšna ugotovitev je to? Čas teče povsod, ne samo pri Rudiju in kakor sta se postarala s prijateljem, tako rastejo otroci. Toda, kakšni so v tem doraščanju, v čem so se spremenili, odkar jih Jernej ni videl, o tem bi moral pisec pisma spregovoriti. »Službeno je veliko skrbni in posebno veliko jeze s svetovnimi problemi in prihodnost ni nič kaj razveseljiva«. No, tu je spet povedano vse in nič, prav gotovo pa ne tisto, kar sodi v pismo prijatelju. Napisal bi, kako je resnično v službi, kako poteka delo in kaj ga tare na delovnem mestu. Morda medsebojni odnosi, način dela, nagrajevanja in podobno. Tudi o politiki lahko steče beseda, vendar mora iz nje dihati neka zavzetost ali zaskrbljenost ali kaj, zaradi česar bi bilo vredno to omenjati sočloveku. Prav gotovo ga skrbi mir in mirna prihodnost svojih otrok. Zakaj ne bi povedal v tem smislu pa bi bilo mnogo bolj pristrčno in lepo.

»Lahko ti sporočim, da na počitnice še nisem mogel iti«. Če ni imel kaj pomembnejšega povedati, tudi to ni tako važno, bolj bi Jerneja zanimalo, kaj je Rudiju prekrizalo načrte in kako izgleda za prihodnje. »Že dolgo je vreme spremenljivo, včasih sije sonce, včasih dežuje. Včeraj npr. je bilo jasno, danes pa se je spet pooblačilo. Morda bo jutri bolje«. Vreme je tista stvar, o kateri veliko govorimo, kadar ne vemo o čem drugem. Tele vremenske novice Jerneju tudi niso nič povedale. Rudi bi šel tako lahko napovedovati vreme, pa se nihče ne bi jezil nanj, saj bi naštel vse možnosti in se sploh nikoli ne bi mogel zmotiti.

Tudi vprašanja o Jerneju in njegovi družini bi morala biti določnejša, ker bi le tako Jernej občutil, da bi Rudi resnično rad kaj zvedel o njihovem življenju in delu. Tudi o tem, kako bo pismo prišlo v nabiralnik, ni treba pisati na koncu, »toliko obetajočega« pisma, ampak zadostuje kratek in pristrčen pozdrav, pa bo nadomestil vse nepotrebne za lase privlečene besede.

Mislim, da sem precej na široko napisala, kako bi moral Rudi Jerneju pisati, da bi pismo pri njem našlo pravo mesto in da je nepotrebno ponovno pismo napisati v pravilni obliki. Podoba tega pisma ste si lahko ustvarili sproti, ko smo ugotavljali, kaj ga je Rudi polomil. Mi pa si danes za konec ogledimo primer pristrčnega pisma, kakršnega je pisal Ivan Cankar materi. Rada bi napisala Prešernovo pismo staršem, pa je preobširno za našo rubriko, zato vam le priporočam, da ga preberete, če vam slučajno pride to pisanje pred oči. Zdaj pa k Cankarju:

Ljuba mati

Danes je Vaš god. Jaz vem, kako si mislite o meni, da sem lahkomiseln, malovreden človek, ki samo na tisto ne misli, kar bi bilo treba, na drugo vse. Bog je moja priča, kako sem jokal, ker mi je vse spodletelo, s čimer bi mogel vam pomagati. Kdo drugi bi obupal, ko bi tolikokrat trkal na vrata, ki peljejo k sreči, kakor jaz, in bi se mu dalo vselej le velik kozarec obupa. Ali mene je to še bolj utrdilo in samo nekoliko bolj previdnega storilo. Mene ne pozna noben človek. Zalostnega in nesrečnega se nečem kazati nikomur, ker mi srce tako ne da, čeravno je večkrat morebiti ravno to moja nesreča. Jaz sem ponosen na to, ker imam — to samo jaz vem in gotovo tudi bog — boljše srce in boljšo pamet, kakor drugi ljudje. Sicer sem že kedaj samega sebe vprašal: »Kaj, ko bi Vas ne bilo.« Pa stresel sem se in nekaj mi je dejalo, da je res. Pa zdaj dovolj o tem. To sem vam že hotel ustmeno povedati, pa ...

Srečno!

Cankar

Boris Tavželj razstavlja na Jesenicah

S koncertom vokalnega okteta DPD Svoboda F. Prešeren Zabreznica Žirovnica, ki ga vodi zborovodja Marjan Jemec ter z nastopom dramskega igralca Branka Dobravca, ki je prebral nekaj slikarjevih pesmi in ob lepem obisku, so v soboto, 30. septembra v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli razstavo slik grafik Borisa TAVŽELJA iz Lucije pri Portorožu. Lep kulturni dogodek,

vreden pozornosti do zelo ustvarjalnega in kakovostnega slikarja, ki nam je v naše železarsko okolje s svojimi slikami prinesel del našega morja, sončne svetlobe in svežega zraka.

Slikar se na Jesenicah predstavlja s 14 olji in 11 risbami o flomastrom, čeprav je njegov razstavni izbor mnogo večji. Olja predstavljajo celo neke vrste slikarjevo retrospektivo, saj so na-

stajale v letih 1957—1972, seveda pa jih je največ iz zadnjih dveh let. Razstavljeni dela kažejo izredno slikarjevo ustvarjalno moč, zelo dobro obvladane risbe in uporabljanje zelo pestre barvne skale. Vsekakor njegova razstava slik sodi v gornji kakovostni razred letošnjega razstavnega programa.

Razstava bo odprta do vključno 11. oktobra, vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30.

BORIS TAVŽELJ — Koprska obala — flomaster

Od lažjega k težjemu

Čas pred zimo je vsekakor najbolj primeren, da spregovorimo nekaj besed o »novi« GLM metodi poučevanja smučanja. V resnici zadeva niti ni kdo ve kako nova, vendar največji razmah predstavlja prav pretekla sezona. »Iznajdba« te šole za spremembo ni bila rojena v Alpah, ampak v Ameriki, ki je sposobna narediti velik korak iz železnega obroča evropskih tradicij. Bořec za novo, Cliff Taylor, je za priznanje svoje šole potreboval več kot dve desetletji. V tem boju širom po svetu ni sam, poskušajo še mnogi drugi z različnimi metodami, od katerih najbolj znan je Nemeč Martin Puchler, ki je prav tako kot Taylor s svojimi demonstratorji nastopil na lanskem Interskiju v Garmisch Patenkirchenu.

Obe smeri se ločita po načinu poučevanja pa tudi po smučeh. Taylor poleg krajše dolžine igra še na drugo karto, to je na razmerju širin sredine smučke, krivine in zadnjega dela. Čim večja je ta razlika, večji je odpor proti oddrsavanju, pomen tega pa se pojavlja pri nastavljanju robnikov, kar je domena

dobrih smučarjev. Z naraščanjem te razlike se večja težavnost razbremenitve in spreminjanja smeri, zato so smučji sistema Taylor zadaj ožje, dočim krivina ostaja normalno široka. Bistveno za začetnika je lahkotno sukanje zadnjih delov smučji, zaviranje povzročeno s »pometanjem repov«, je nabitveno. Za spremembo ima Puchler širše in mnogo bolj toge smučji. Nekateri zagovarjajo večjo širino, češ da je boljše za mehak in globok sneg, ker se smučji ne vdirajo tako globoko. Zakaj pa so toge mi ni jasno?

Na trdem, to je na zvočnih terenih ob žičnicah pa široke smučji niso primerne, ker jih smučar zelo težko postavlja na robnike, še teže pa v tem stanju vztraja. Takoj se pojavi zahteva po visokih trdnih stenah smučarskih čevljev, kar pa kot je znano za začetnike ni najbolj priporočljivo. Pa še to, kje pri nas je možno smučati v globokem snegu vsaj tolikokrat v sezoni, da bi bilo omembe vredno?

Sam sem se spoznal s celcem v Chamonixu, spomi-

njam se kakšna moč in vzdržljivost sta potrebni, da smučar v vožnji lahko uspeva. V labilnem ravnotežnem položaju, nagnjen nekoliko nazaj smučar izdatno giba dolgor zato, da mu ob dvigu smučji izplavajo iz snega in jih v tej fazi obrača. S kratkimi smučji to skoraj ni potrebno, ker smučji z malo moči po mili volji vrtimo kar pod snegom in to še celo ob majhni hitrosti. Ob svojem prvem preizkusu Taylor-ELAN smučji sem bil izredno prijetno presenečen. V globokem mokrem snegu s svojimi 210 centimetrov dolgimi smučji nisem imel kega posebnega užitka, s 150 cm pa sem spontano vzdržal do poznih popoldanskih ur. Potreba po širokih smučeh je verjetno nakazana s strani turnih smučarjev, katerim vdiranje pri hoji predstavlja dodaten napor. Smatram, da se mere Taylor optimalne, dvajset let aktivnega dela na tem področju je vsekakor zadostna garancija.

Pomladi je bil v organizaciji inštituta tovarne ELAN izveden seminar pod vodstvom samega Clifa Taylor

fil
Gl
de
ri,
ba
re
vl
19
ni
ZE
lu
Sc
ba
žij
te
19
ita
M
Mu
ob
ba
CU
so
ob
1
ni
ZE
TC
ob
9
ba
18
1
fil
LA
uri

ja.
EL
tho
ter
da
Ela
živ
iz
poc
nje
prv
kra
rab
in
pa
dol
P
so
čih
tud
drž
pre
sul
kje
prvi
vleč
Kor
redi
non
vre
dan
pa
lo
no
sne
tak
nisc
niti
Pr
začr

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

7. oktobra jugosl. barvni film TOVARISIJA PETRA GRČE, v režiji Vladimir Tadej, v gl. vlogi Mladen Vasari, ob 15. uri.

7. in 8. oktobra italij. špan. barvni film BES VETRA, v režiji Mario Kamus, v gl. vlogi Terens Hill, ob 17. in 19. uri.

9. in 10. oktobra šved. barvni film VRNI SE LJUBEZEN, v režiji Gunnar Höglund, v gl. vlogi Christina Schollin, ob 17. in 19. uri.

11. oktobra amer. italij. CS barvni film MOSTIŠČE, v režiji Al Bradle, v gl. vlogi Peter Lee Lawrence, ob 17. in 19. uri.

12. in 13. oktobra amer. italij. CS barvni film CIAMANGO, v režiji Edward G. Muller, v gl. vlogi Sean Tood, ob 17. in 19. uri.

14. oktobra amer. italij. CS barvni film NOČNI OBRAČUN, v režiji Anthony Dawson, v gl. vlogi Peter Carston, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVZ

7. in 8. oktobra šved. barvni film VRNI SE LJUBEZEN, ob 18. in 20. uri.

8. oktobra jug. barvni film TOVARISIJA PETRA GRČE, ob 10. uri.

9. in 10. oktobra italij. špan. barvni film BES VETRA, ob 18. in 20. uri.

11. in 12. oktobra franc. film ŽENSKA JE USTVARILA LJUBEZEN, ob 18. in 20. uri.

13. oktobra amer. italij. CS barvni film MOSTIŠČE, ob 18. in 20. uri.

14. oktobra italij. barvni film SONČNICE, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE-MOJSTRANA
7. oktobra amer. barvni film KAKTUSOV CVET.

8. oktobra šved. barvni film PREGRESNI VIKAR.

14. oktobra šved. barvni film VRNI SE LJUBEZEN.

Kino KRANJSKA GORA
7. oktobra šved. barvni film PREGRESNI VIKAR.

8. oktobra franc. film ŽENSKA JE USTVARILA LJUBEZEN.

11. oktobra šved. barvni film VRNI SE LJUBEZEN.

12. oktobra amer. italij. CS barvni film MOSTIŠČE.

14. oktobra italij. špan. barvni film BES VETRA.

Kino DELAVSKI DOM JAVORNIK
7. oktobra jugosl. barvni film TOVARISIJA PETRA GRČE, ob 17. uri.

7. oktobra franc. barvni film PRELOM, ob 19. uri.

8. oktobra amer. barvni film KAKTUSOV CVET, ob 19. uri.

12. oktobra italij. špan. barvni film BES VETRA, ob 19. uri.

14. oktobra franc. film ŽENSKA JE USTVARILA LJUBEZEN, ob 19. uri.

V času od 9. do 14. oktobra predvajamo v naših kinematografih jugoslovanski barvni mladinski film TOVARISI-

JA PETRA GRČE. Ker ima film posebno priporočilo za ogled od Zavoda za šolstvo SRS, ne zamudite ogleda filma.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube žene, mame, stare mame, sestre in tete

PAVLE BERTONCELI

roj. Ažntan

se vsem, ki so z nami sočustvovali, pokloniti cvetje, počastiti njen spomin in jo spremili na njeni zadnji poti, iskreno zahvaljujemo. Zahvaljujemo se primariju dr. Brandsteterju, dr. Pogačniku in dr. Rosensteinovi za dolgoletno zdravljenje.

Posebno zahvalo smo dolžni ženovi, družinoma Zupančič, Benedičičevim ter Rejčevi in Hribarjevi.

Vsem, ki ste nam v teh težkih dneh stali ob strani, še enkrat iskrena hvala.

Zalujoci: mož Viktor, sin Mirko z družino, sestra Angela in Tončka ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Izvršnemu odboru podružnice telesnih invalidov Jesenice se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč/ob smrti mojega moža.

Francka Aleš

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru elektroeklarne se iskreno zahvaljujem za 12-dnevno brezplačno bivanje v počitniškem domu v Crikvenici ob predčasni upokojitvi.

Franc Kunšič

ZAHVALA

Ob prerani izgubi dragega moža in očeta

LADISLAVA SKRINJARJA

se najlepše zahvaljujem vsem, ki so mu nudili zdravniško pomoč: primariju dr. Brandsteterju, dr. Vidaliju, dr. Andolšku, dr. Mencingerju, dr. Tancarju dr. Grošlju in sestram. Iskreno se zahvaljujemo sosedom in gasilec Zelenarje za pomoč, pevcem in tovarišu Bahumu za poslovljene besede ob odprtem grobu. Prisrčna zahvala vsem, ki so izrazili sožalje, darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoca žena Milena, sin Lado in hčerka Ivica z družinama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubelega sina, očeta, brata, strica in svaka

JOZETA MOKORELA

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, delovnim kolektivom in kolektivu prodajnega oddelka Železarne za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Gorjupovi, kolektivu Univerzal, Mimici Črv, Mihi Sešel in dipl. inž.

Cirilu Urbarju za poslovljene besede.

Zalujoci: mama, hčerka, sestre, nečak in svaka

ZAHVALA

Ob prerani izgubi drage sestre in tete

POLDKE MRAK

se iz srca najlepše zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti na pokopališče na Dovje. Posebno se zahvaljujemo zdravniku dr. Jožetu Jensterlu, za izredno zdravniško skrb ob vsakem času. Topla zahvala vsem sosedom, posebno Tileževim, Mrkovim, Krulovčevim in Šmercovim, ki so sočustvovali in kot dobri prijatelji pomagali ter nas tolažili ob najtežjih trenutkih slovesa.

Iskrena in prisrčna hvala sorodnikom, znancem, njemim nekdanjim sodelavcem Železarne in organizacijam za darovane vence ter cvetje, ki ga je vedno tako zelo ljubila. Toplo se zahvaljujemo vsem govornikom, ki so se z v srce segajočimi besedami ob odprtem grobu poslovlili od naše dobre Poldke.

Sestra Francka, nečak Mirko in ostalo sorodstvo

RITMIČNO GLASBENI KROZEK NA JAVORNIKU NADALJUJE Z DELOM

Včeraj popoldne je spet začel z rednim delom glasbeno ritmični krožek pri DPD Svoboda Javornik-Koroška Bela, ki ga bo tudi v prihodnje vodila Marija Malejeva. Staršem predšolskih otrok, ki so starejši od pet let, priporočajo, da otroke, ki imajo veselje do petja in rajanja prijavijo. Krožek bo vsak četrtek popoldne ob 16.30 v pevski sobi delavskega doma na Javorniku.

ja. Svojo šolo imenuje GLM-ELAN, graduated length method. V slovenščini bi rekli temu približno takole: metoda s stopnjevanjem dolžin. Elan ni nič drugega kot navziv tovarne športnega orodja iz Begunj, ki je dala vso podporo avtorju in skupno z njegovim prodorom prišla na prvo mesto med izdelovalci kratkih smuč. Začnkrat so v rabi štiri dolžine 100, 120, 150 in 170 centimetrov, še letos pa pridejo na trg tudi 80 cm dolge esmuči.

Prej omenjenega seminarja so se poleg vidnejših domačih strokovnjakov udeležili tudi predstavniki iz več tujih držav. Na programu so bila predavanja s filmi, vadba na »suhem« in smuka na Vršču, kjer smo ob tej priložnosti prvič preizkušali družinsko vlečnico tovarne Tomos iz Kopra, ki je v ta namen priredila motor znan pod imenom Lamo. Prvi dan nam vreme ni bilo naklonjeno, ves dan je bilo kot iz šaka, kar pa za Američana sploh ni bilo pomembno in vso družino je mokre kot cučke na snegu zaposleval še popoldne tako intenzivno, da kadilci niso imeli na razpolago časa niti za kratko »čik pavzo«.

Prpravljanje na smuko se začne že doma, kar je zelo

priporočljivo. Vsak učenec dobi na razpolago vsa navodila, da je teoretično kar se le da najbolj zrel preden pride na vrsto krst na snegu. Vsa zadeva je izdelana do potankosti. Taylor je izdal celo ploščo, sam se pošali, da za nepismene. Po statističnih podatkih o pismenosti za Jugoslavijo zelo pomemben pripomoček. Ob štetju vajenec v ritmu izvaja različne vaje, sploh je ritem zelo pomembna zahteva, saj je že prvi lik hitro vijuganje, torej sanje skoraj slehernega začetnika.

Najprej stopi začetnik na poseben karton z vrisanimi smučmi, spredaj položi na tla kazalo, krožen trak na katerem so označene stopinje. Z »zavijanjem« na kartonu z različnimi amplitudami se pridobivajo prve izkušnje. Vseh vaj je le štirinajst, kar je spet nasprotno klasičnim metodam dela. Pomagalo več je tudi poseben simulator, katerega sem omenjal v članku o TRIMU.

Naslov Taylorjevega učbenika se glasi »Čista paralelna smuka v enem dnevu«. Kdor bi izjavil, da se da nekoga pa naj bo še tako športen tip, naučiti paralelnega vijuganja v enem dnevu, bi bil proglašen za hvalisavca, ali pa za norca. Smučarski

strokovnjak Francoz Georges Joubert, znan po več svojih knjigah, avtor tehnike à la Russel je posnel film, kjer v svoji šoli v enem tednu intenzivne vadbe nauči začetnika »smučanja paralelno. Kljub svoji veliki avtoriteti mu še danes verjame le peščica smučarskih strokovnjakov. Precej naših smučarskih učiteljev, ki si služijo svoj vsakdanji kruh v daljni Ameriki pa prisega na vse domače in izposojene bogove, da so naučili še in še začetnikov v enem samem dnevu. Prvi dan so se že po eni uri vadbe na ravnem in položnem svetu podali že kar na žičnico, popoldan pa so po strmini kakršne je S v Kranjski gori na paraleln način privijugali v dolino. Z dolgimi smučmi bi to pomenilo nepotnico po najkrajšem postopku na kirurgijo, oddelek mavčarna! In če se ob tej priliki spomnimo na to najbolj črno stran smučarije, potem smo pri kratkih smučeh še enkrat mnogo na boljšem. Na samem začetku »vajenci« sicer ne morejo mimo neizogibnih padcev, ki pa so zaradi kratkih smuč in majhne hitrosti kaj malo nevarni, raje povod za sprostitve že pri tako zelo zanimivi vadbi.

Prehod na paralelno tehniko je v »normalni« šoli dolgotrajen in mučen proces. »Ralica – majka skivanja« povzroči avtomatizem izpluzevanja, ki se ga predvsem ženske skoraj nikoli ne odvadijo povsem. Kdor se uči s pomočjo smučarskega učitelja pa tudi drag, kar je za devalvirani žep kaj pomembna zadeva.

Pred časom sem v nekem članku pisal, da je izbira dolžine smuč najbolj odvisna od tehničnega znanja smučanja, potem šele pridejo na vrsto drugi faktorji: starost, višina in teža. Slab smučar nikakor ne bo imel uspeha na predolgi smučeh, ker se hkrati z večanjem dolžine povečuje težavnost spreminjanja smeri, to pa je osnova za uspešno obvladovanje terena. Zavrt je tudi napredek smučanja, kj poleg tega avtomatizira dodatne gibe, katerih se poslužuje pri razbremenjevanju. Prav zaradi navedenih argumentov so se pojavile kratke smuči.

Zaradi nujne počasnejše vožnje in velikega števila zavojev se občutno podaljša čas vožnje. V za smučanje neugodnih snežnih razmerah, ali megli, ko smučamo počasno je potrebna zvrhana mera znanja za uspešno spreminjanje

nje smeri, kar pri kratkih smučeh ni potrebno v taki meri. Pomankljivost kratkih smuč je na prvem mestu majna počasnejša vožnja. »Norci« lahko pridejo na svoj račun z najrazličnejšimi skoki, prevali, skratka z njimi se da brez posledic izvesti marsikateri hec.

Zmotno pa bi bilo sedaj misliti, da so kratke smuči alfa in omega vse alpske smučarije. Še zdaleč ne! V prvi vrsti odpirajo možnost uživanja bele opojnosti starejšim, za mlade pa predstavlja hitrejšo pot do prej mnogo bolj oddaljenega cilja. Kvalitetnim smučarjem pomeni GLM-ELAN novo možnost izživljanja.

Osebnostno upam, da bodo kmalu minili časi, ko smo imeli tako dolge smuči, kakor visoko je nekdo dosegel z dvignjeno roko, ali s palicami, ki segajo do pazduhe in čevlji, velikim kot »otroški grob«, kakor se norčujejo alpski smučarji-tekmovalci. Nepoučenosti bi bilo že res lahko enkrat konec. Napadne informacije, namenno zavajanje smučarjev je do danes naredilo ogromno škodo smučanju, katerega tako zelo radi imenujemo tudi »ljudski šport«.

Janez Šmitek

K O Š A R K A

Jeseničani so se uspeli obdržati v družbi najboljših slovenskih košarkarjev

Preteklo soboto so košarkarji zaključili letošnjo prvenstveno sezono v SKL — A. Za jeseniške košarkarje je bila ta sezona prav gotovo najtežja od kar klub nastopa v prvi republiški ligi.

V zadnji tekmi je na igrišču Podmežakljo naše moštvo po izredno zreli igri premagalo ekipo Trnovega z rezultatom 74:62 (38:28).

Fantje so se pred tekmo dobro zavedali pomembnosti srečanja (saj bi v primeru poraza morali zapustiti ligo), zato so tekmo pričeli nekoliko previdno. Vendar pa so se psihičnega pritiska kmalu otresli in ponovno zaigrali ta-

ko kot na zadnjih petih srečanjih.

V drugem delu pa jim je uspelo prednost prvega polčasa tudi obdržati.

Koše za Jesenice so dosegli: Bunderla, 28, Muharemovič 24, Pirih 8, Vauhnik 10, Vujačić 12, Šmid 2.

Ob zaključku sezone je prav, da poskušamo na kratko analizirati opravljeno delo. Izredne težave so nastopile že v prvem delu tekmo- vanja. Moštvo je v eni sezoni zamenjalo kar tri trenerje, poleg tega pa je prvo ekipo zapustilo tudi nekaj igralcev. Jeseniški ljubitelji košarke so v začetku od naših pričakova-

li mnogo več. Ekipo ni mogla najti samega sebe in fantje so izgubljali že dobljene tekme, trenerji pa so se menjavali. Nazadnje je moštvo prevzel Marjan Seršen in to v času, ko je bilo v najhujši situaciji, tako rekoč izgubljeno. Toda naši fantje niso obupali. Dokazali so, da jeseniški je-klar ne prizna poraza dokler ima vsaj še trohico upanja.

V takšnih razmerah so za- pustili igrišče Podmežakljo poraženi Celjani, ki so vse do te tekme vodili. Sledilo je naporno gostovanje v Radenci, kjer je nešportna kuhinja našim preprečila novo zmago. V naslednjih kolih pa so igrali naši kot prerajeni. Igrali so tako, kot so pričakovali od njih ljubitelji košarke že na začetku sezone.

Domači košarkarji so težko čakali zadnji sodniški žvižg na tekmi z ekipo Trnovo. Uspelo jim je zmagati in ostati v družbi najboljših slovenskih košarkarjev. Sredi igrišča so se veselili izvrstni visoki Bunderla, prekaljeni borec Vauhnik ter mladinci Muharemovič, Vujačić, Pirih, Lozar in Šmid. Slednji so bili lahko še toliko bolj veseli, ker so kot mladi košarkarji dodali k temu uspehu pomemben delež, razen tega pa pridobili novih izkušenj za naslednjo sezono.

Tekmovanje je končano, naši so odšli na zaslužni odmor, toda ne za dolgo, kajti že 6. novembra se ponovno zberejo na treningih. Prihodnje leto bo tekovanje od njih zahtevalo ponovno izredne napore, da obdržijo status prvotincev brez tako kritičnih zapletov kot v minuli se- zoni. Sicer pa so fanje žele- zarji z jekleno voljo in veliko ljubeznijo do košarke, to pa nam je največje jamstvo, da bodo v prihodnji sezoni po- kazali dosti več kot letos.

Za priborjeni obstanek v SKL 1A iskrene čestitke od ljubiteljev košarke železar- skih Jesenic.

R. Z.

O D B O J K A

V soboto so jeseniške od- bojkarice Mahnič, Filipaj, Felc, Čehajič, Nemec, Pajer in Toman imele v gosteh eki- po OK Branika iz Maribora in jo premagale z rezultatom 3:0 (10, 7, 12). Tekma je bila nezanemljiva in igre skoraj ni bilo, ker so se nasprotnice predstavile kot zelo slaba eki- pa. Igralke OK Branika so mlade in neizkušene, edino s čemer so se odlikovale Mari- borčanke, so bili močni servi- si. Poslovilno tekmo je od- igrala za Jesenice standardna igralka Felčeva, ki odhaja v inozemstvo.

V nedeljo potuje ženska ekipa OK Jesenice na Ravne, kjer se bo srečala z ekipo Fužinarja, ki je že nekaj let prvak SRS.

Odbojkarji Bergelj, Kavčič, Ressler, Pristov, Pogačar,

Sternad, Divjak, Končnik in Mežek so odigrali prvo prven- stveno tekmo v sezoni 72/73. Srečali so se z ekipo OK Sa- ve v Ljubljani in tekmo izgu- bili z rezultatom 3:2 (13, —10, —9, 8, 13). Štart Jeseničanov je zadovoljiv, saj dva doblje- na seta na tujem terenu po- menita že uspeh. Ob dejstvu, da niso imeli v zadnjem času kje trenirati pa zaslužijo vso pohvalo, saj so prikazali lepo igro. V prvem in četrtem se- tu so že vodili z 8:1, vendar jim je zmanjkalo moči zaradi pomanjkanja treninga.

V nedeljo imajo v gosteh novega člana II. ZOL — prva- ka SRS 71/72 OK Kamnik. Tekma bo ob 10. uri v telo- vadnici osnovne šole Tone Čufar.

M.

URNIK

SPLOŠNE TELESNE VZGOJE V TVD PARTIZAN JESENICE

Uprava TVD Partizan Jesenice obvešča, da se priče- ne redna telesna vzgoja dne 5. oktobra 1972 po nasled- njem urniku:

Zenski oddelki ob torkih in četrkih:

17. — 18. ure mlajše cicibanke — Ančka Stojan, Nuša Varl;
18. — 19. ure starejše cicibanke — Ema Malovrh, Marta Zupančič, Milojka Varl, Darinka Bremec;
19. — 20. ure pionirke — Joži Mrak, Barbara Slam- nik;
20. — 21. ure članice (samo v četrkih) — Sonja Pe- tač;

Moški oddelki ob sredah in petkih:

18. — 19. ure cicibani — Ignac Kanc, Vojko Kopic, Franc Jamar;
19. — 20. ure pionirji — Robert Banovšek, Jože Ja- len, Janez Kanc;
20. — 21. ure mladinci — Robert Banovšek, Janez Kanc;
20. — 21. ure člani (samo v petkih) — Mirko Petač;

Hokejski klub Jesenice

razpisuje

vpis otrok v 1. razred pionirske drsalno-hokejske šole.

Pogoji za vpis:

— vpisujejo se otroci stari 8, 9 ali 10 let;
— otroci morajo biti zdravi in brez večjih telesnih napak;
— otroci morajo imeti zadovoljive uspehe v šoli;
— otrokom morajo starši preskrbeti drsalke (mož- nost nabave preko kluba), socialno šibkim otrokom bo drsalke dala klub.

Vpis traja do 15. oktobra 1972.

Otroci se lahko vpišejo vsak dan dopoldan od 6. do 14. ure, v sredah tudi popoldan od 16. do 18. ure, v pisarni športnega društva, Ledarska 4 (Podmežakljo).

Vpis bo možen s prijavnico, ki jo morajo izpolniti starši ob vpisu.

HK Jesenice

Jesenice (mladinci) : Radovljica

53 : 57. (15 : 32)

Mladinci Jesenic, ki bodo prihodnji mesec sodelovali na republiškem košarkarskem prvenstvu za mlajše mladince, so v preteklem tednu odigrali prvenstveno tekmo v gorenjski ligi s člansko vrsto Radovljice.

Trener Mitja Benedičič želi svoje varovance dobro pripra- viti na republiško prvenstvo, zato se je odločil, da v pre- ostalih treh tekmah v gorenj- ski ligi ne nastopajo starejši mladinci kluba, temveč bo dal možnost mlajšim, da bo-

do čim bolj uigrani pred prvenstvom.

Že na prvi tekmi se je to pokazalo kot izredno dobra odločitev, kajti fantje so za- upanje opravičili. S fizično dosti močnejšimi in višjimi igralci Radovljice, za katere nastopa tudi bivši član Jese- nic Franko, so sicer tekmo izgubili, toda trener je z nji- hovo igro prav gotovo zado- voljen. Sicer je bilo v njihovi igri še nekaj napak, vendar pa jih bodo do novembra z vestnimi treningi prav gotovo še odpravili.

B. r.

Jesenice : Tržič 1 : 0 (0 : 0)

V derbi srečanju jesenskega dela prvenstva NPG so Je- seničani na domačem igrišču premagali moštvo Tržiča z re- zultatom 1:0 (0:0).

Gostje iz Tržiča so se je- seniškim ljubiteljem nogome- ta predstavili kot zelo uigra- na celota in bodo verjetno našim največji tekmelec v bor- bi za prvo mesto na prven- stveni lestvici. Naši fantje za- služijo vso pohvalo za izredno požrtvovalno igro, katera je bila tudi edino možno orožje za zmago in osvojitve dveh dragocenih točk. Želimo, da bi naši fantje tudi v nasled- njih srečanjih igrali tako po- žrtvovalno, kajti že v nasled- njih dveh kolih se bodo sre- čali s kandidati za osvovitev naslova prvaka, in sicer v Šenčurju z moštvom Šenčur-

ja in doma z članskoletnim drugouvrščenim moštvom NPG KOROTANOM iz Kra- nja.

Gol za naše je dosegel Ko- mel.

V prvenstveni tekmi so naši pionirji premagali pionirje iz Tržiča z rezultatom 3:1 (1:0).

Gole za naše so dosegli: Ljujič, Suleimanović in Urek.

Mladinci so gostovali v Kra- nju kjer so se srečali z mo- štvom Save in srečanje izgu- bili z rezultatom 4:3 (2:1). Kljub stalni premoči naših, so domačini zaradi slabega dne našega vratarja uspeli zmagati.

Gole za naše so dosegli: Cordić Zaim 2 in Kovačič.

S. B.

R O K O M E T

Jesenice : Križe B 29 : 17

V petek, 29. septembra, so se v peti tekmi prve gorenj- ske rokometne lige igralci Je- senic pomerili z ekipo Križe B na domačem igrišču za osnovno šolo. Jeseničani so tokrat po dolgem času zopet dobro zaigrali, saj so zaigrali skoraj v popolnem sestavu.

Že v začetku igre so si jese- niški igralci pridobili pred- nost nekaj golov. Igrali so ze- lo dobro in povezano tako v obrambi kot v napadu. Pri rezultatu 9:5 za naše pa je bil izključen igralec Križev Kav- čič za dve minuti. Ker pa se je ta igralec vrnil na igrišče pred sodnikovim dovolje- njem, je bil potem še zaradi nadaljnjega ugovaranja di- skvalificiran do konca igre. Zaradi tega so igralci na kon- cu tekme vložili tudi protest zaradi kršitve materialnih pravil.

Igra se je po tem incidentu še naprej normalno odvijala. Igralci Križev niso in niso mogli premagati na čase od- ličnega vratarja Krmelja. Na- ši so do konca polčasa do- segli še nekaj golov, tako da je bil rezultat 16:6 v korist jeseniških igralcev.

Tudi drugi polčas je še na- prej obetal igro z dosti golov. Obe ekipi sta predvsem kon- centrirali v napadih, ne pa to- liko v obrambi — con. Ob taki igri pa smo videli precej izenačeno borbo. Malo pred koncem tekme je v gol Jese- ničanov vstopil poškodovani šporar, ki pa je kljub po- škodbi izvrstno obranil nekaj dobro merjenih strellov. Tudi drugi polčas se je končal z

zmago Jesenic in sicer 13:11. Jeseniški igralci so torej pre- magali ekipo Križe B z rezul- tatom 29:17.

Sodnik Hvasti iz Kranja je svoje delo opravil zelo dobro.

V jeseniški ekipi po dolgem premoru zopet lahko pohvali- mo vse igralce, saj so leti igrali skoraj tako kot znajo. Najbolj pa so se izkazali vr-atar Krmelj ter igralci Preše- ren, Brejc in Pogačnik.

Za Jesenice so nastopili: Krmelj, Šporar, Pavlič 2, Re- bolj 2, Rozman, Geršak 5, Po- gačnik 5, Brejc 7, Prešern 8, Antonič in Zgonc.

R. Z.